

REFERAT |KRS| Formannskapet (2007-2011) d. 26-05-2010

Mødedato Onsdag d. 26. maj 2010 kl. 09:00

Mødested Formannskapssalen

Indholdsfortegnelse

Evaluering av innvandrerådet- problemstillinger og temaområder.....	3
Eventuell fylkessammenslutning mellom Aust-Agder og Vest-Agder - høringsuttalelse fra Kristians	6
Årsrapport 2009 Kristiansand kommune.....	10
Årsregnskap 2009 - Kristiansand kommune.....	24
Oversendelses forslag - Svar på bystyrets oppfordring om hvordan man best mulig kan la foreldre c	28
Høring om forsøkslæreplan i arbeidslivsfag.....	30
Folkehelsesatsing i aktivitetssenteret/aquarama.....	34
Oversendelsesforslag fremsatt av Hans Otto Lund (H) i byutviklingsstyret 12.11.2009.....	58
Klimahuset - forslag om videreføring av prosjektet.....	59
Disponering av 3 mill kr bevilget til bussatsing i Kristiansand.....	61
Enok Nilsen AS - Søknad om skjenkebevilling.....	63
Søknad om fritak for eiendomsskatt.....	66

Dato: 06.05.2010
Saksnr.: 201003858-1
Arkivkode E: 033
Saksbehandler: Anne Karen Aunevik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
26.05.2010

Evaluering av innvandrerrådet- problemstillinger og temaområder

Sammenheng:

Innvandrerrådet ble opprettet i 2006. Det ble opprettet for å gi kommunen råd i saker som angår befolkningen med minoritetsbakgrunn. Det skulle føre dialog mellom personer med minoritetsbakgrunn og kommunen og politikere. Og det skulle være et samarbeidsorgan og bindeledd mellom minoritetsbefolkningen og kommunen og politikere, på den måten skulle rådet ha funksjon som brobygger og dermed fremme mangfold og integrering.

I bystyresaken fra 2006 ble innvandrerrådet foreslått som en forsøksordning i tre år, og at etter tre år skulle tiltaket evalueres og det skulle vurderes om den skulle gjøres til en permanent ordning.

Rådmannen ønsker å få avklart hvilke problemstillinger og tema politisk ledelse ønsker å få belyst i en slik evaluering, og foreslår følgende:

1. Resultatoppgåelse: Hva har innvandrerrådet oppnådd i forhold til mandatet?
2. Valgmåter, rekruttering og representativitet: Hvordan kan innvandrerrådet være representativt for kommunens innvandrerbefolkning?
3. Arbeidsform: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?
4. Innvandrerrådets funksjon: Er innvandrerrådet en hensiktsmessig ordning for å fremme mangfold og integrering?

Rådmannen anbefaler at evaluering gjennomføres av ekstern konsulent med skoledirektøren som oppdragsgiver. Konsulentene bør innhente synspunkter og informasjon fra ulike parter og aktører. På bakgrunn av evalueringen vil rådmannen i løpet av høsten 2010 komme med anbefaling om eventuell videreføring.

Forslag til vedtak:

1. Innvandrerrådet evalueres ut fra rådmannens forslag til tema og problemstillinger.

Tor Sommerseth
Rådmann

Marie Føreland
Skoledirektør

Bakgrunn for saken :

I januar 2006 vedtok bystyret at det skulle etableres et innvandrerråd med følgende mandat:

- Gi kommunen råd i saker som angår befolkningen med minoritetsbakgrunn.
- Føre dialog mellom personer med minoritetsbakgrunn og kommunen og politikere.
- Innvandrerrådet skal være et samarbeidsorgan og bindeledd mellom minoritetsbefolkningen og kommunen og politikere, på den måten kan rådet ha funksjon som brobygger og dermed fremme mangfold og integrering.
- Rådet utarbeider årsmelding til bystyret.

Forslag om innvandrerråd kom opp i forbindelse med behandling av saken "*Internasjonalt mangfold i Kristiansand – Utfordringer og muligheter. Strategi for etnisk likestilling 2004 - 2009.*". Da strategien ble behandlet i bystyret 30.03.2005 ble følgende vedtatt:

"Kommunen, i samarbeid med innvandrersorganisasjonene, tar initiativ til et lokalt innvandrerråd. (43/10)

Det første innvandrerrådet ble etablert i 2006, og det nåværende råd ble valgt i oktober 2007.

Det er vedtatt at innvandrerrådet skal bestå av 7 medlemmer med 2 personlige varamedlemmer, med slik sammensetning: 5 medlemmer fra innvandrersorganisasjonene og/eller enkeltpersoner med minoritetsbakgrunn, 2 folkevalgte, som velges blant medlemmer i bystyret, formannskap eller de øvrige styrene. Innvandrerrådet nomineres av valg- og honorarkomiteen og velges av bystyret. Bystyret oppnevner leder. Nestleder velges av og blant representantene i Innvandrerrådet.

Innvandrerrådet har et sekretariatet som forbereder saker og bistår medlemmene i deres arbeid. Sekretariatet er organisatorisk plassert på Kongsgård skolesenter. Sekretariat og drift av rådet, samt tiltaksmidler dekkes via en omdisponering av integreringstilskuddet og interne driftsmidler.

Innvandrerrådet ble foreslått som en forsøksordning i tre år. Etter de tre årene skulle ordningen evalueres og vurderes på nytt for å vurdere om den skulle gjøres permanent. Ordningen med innvandrerråd har nå fungert i fire år, og nåværende råd har fungert i tre år til høsten.

Rådmannen foreslår at følgende 4 hovedtema og problemstillinger belyses i evalueringen:

Tema 1. Resultatoppnåelse

Hovedproblemstilling: Hva har innvandrerrådet oppnådd i forhold til mandatet?

Aktuelle underspørsmål:

- Hva har vært sentrale aktiviteter innvandrerrådet?
- I hvilken grad blir rådet brukt som rådgivende organ av politiske styringsorgan, kommunens administrasjon og saksbehandlere?
- Hva har innvandrerrådet gjort for å skape dialog mellom personer med minoritetsbakgrunn og kommunen?
- Hvilke saker har innvandrerrådet jobbet med?
- Hvilke type saker er det forventet at rådet skal jobbe med?
- Hvilken innflytelse har innvandrerrådet hatt på de sakene rådet har jobbet med?

Tema 2: Valgmåter, rekruttering og representativitet.

Hovedproblemstilling: Hvordan kan innvandrerrådet være representativt for kommunens innvandrerbefolkning?

Aktuelle underspørsmål:

- I hvilken grad avspeiler rådets sammensetning innvandrerbefolkningen?
- Hva er styrker og svakheter med valgmåter og rekruttering?
- Hva er ulike innvandrergruppers kjennskap til innvandrerrådet?

- På hvilken måte kan innvandrerrådet representere mangfoldet og bredden i innvandrerbefolkningen?

Tema 3. Arbeidsform

Hovedproblemstilling: Hva er styrker og svakheter i forhold til arbeidsform?

Aktuelle underspørsmål:

- Hvordan er sekretariatets rolle i forhold til rådets medlemmer?
- Hvordan bør sekretariatsfunksjonen organiseres?
- Hvordan kommer sakene opp – og hvem fremmer dem?
- Hvordan forberedes sakene?
- Hvordan fungerer møteledelse og struktur på møtene?
- Hvordan er opplæringen av rådets medlemmer?
- Hvordan fordeles tiltaksmidler?

Tema 4. Innvandrerrådets funksjon

Hovedproblemstilling: Er innvandrerrådet en hensiktsmessig ordning for å fremme mangfold og integrering?

Aktuelle underspørsmål:

- Hvordan virker innvandrerrådet inn på innvandrerbefolkningens deltakelse i demokratiske prosesser?
- Hvor synlige er innvandrerrådet i innvandrerbefolkningen?
- Hvordan har andre innvandrer-tette kommuner involvert innvandrerbefolkning i beslutningsprosesser? Hva kan være alternative medvirkningsarenaer?
- Hva slags rolle får innvandrerrådet i forhold til de folkevalgte som ombudspersoner for hele befolkningen?
- Hva er politikernes berøringspunkt med innvandrerrådet?
- Hva er politikernes syn på deltakelse gjennom innvandrerrådet?

Gjennomføring av evalueringen

Rådmannen anbefaler at evaluering gjennomføres av ekstern konsulent med skoledirektørens som oppdragsgiver. Det er avsatt kr.50.000 til evalueringen i budsjettet.

Rådmannen vil anbefale at konsulentene innhenter synspunkter og informasjon fra ulike parter og aktører i form av intervju og eventuelt spørreundersøkelser. Aktuelle informanter:

- Innvandrerrådets medlemmer og sekretariat
- Politiske partier og politiske styringsorgan
- Innvandrerorganisasjoner og eventuelt flere representanter fra innvandrerbefolkningen.
- Representanter fra administrasjonen
- Andre organisasjoner og instanser med mye kontakt med innvandrergrupper, som for eksempel IMDI, Batteriet og Vest-Agder fylkeskommune.
- Andre innvandrer-tette kommuner

Det er ønskelig at evalueringen gjennomføres tidlig høsten 2010, slik at rådmannen kan komme med anbefaling om eventuell videreføring og forbedringstiltak før nyttår 2010.

Dato: 10.05.2010
Saksnr.: 201003397-5
Arkivkode E: 026
Saksbehandler: Asbjørn Grøvan

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
26.05.2010

Eventuell fylkessammenslutning mellom Aust-Agder og Vest-Agder - høringsuttalelse fra Kristiansand kommune

Sammendrag:

Utredningen om eventuell sammenslutning av Aust-Agder og Vest Agder er utarbeidet av en styringsgruppe som har bestått av fylkesordførere, fylkesvaraordførere og opposisjonsleder fra hver av fylkeskommunene. Utredningen tar for seg de viktigste forhold som berører sammenslutning av fylkene og rådmannen slutter seg i all hovedsak til utredningens konklusjoner, men med noen anmerkninger som resymeres i forslaget til vedtak. Rådmannens hovedkonklusjon er at de to fylkene bør slås sammen for å gjøre Agder til en mer konkurransekraftig region som sikrer bærekraftig vekst og utvikling og gode levekår for befolkningen. Sammenslutningen bør skje så raskt som mulig for å høste den effektiviseringsgevinsten stordriftsfordelene innebærer og redusere usikkerheten for berørte ansatte.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet slutter seg til styringsgruppens begrunnelser og tilrådommen om ett Agderfylke og vil i tillegg understreke følgende momenter:
 - En samlet, sterk region gir bedre forutsetninger for vekst og utvikling og gode levekår for befolkningen.
 - Oppfølging av den nylig utarbeidede Regionplan Agder 2020 blir enklere.
 - I stedet for å etablere samarbeidsordninger over fylkesgrensen sikres det en demokratisk forankring.
 - Det sikres enhetlig forvaltning av for eksempel areal og transport.
2. Formannskapet aksepterer styringsgruppas flertallsforslag når det gjelder lokalisering av fylkeskommunale og statlige administrasjoner mellom Arendal og Kristiansand. Formannskapet vil spesielt peke på viktigheten av at sammenslutningen av fylkene avklares raskt slik at effektiviseringsgevinstene kan oppnås og at berørte ansatte slipper en lang periode med usikkerhet.

3. Bruk av innsparte midler og midler fra konsesjonskraft bør siktes inn mot å bygge en konkurransekraftig region som sikrer vekst, utvikling og gode levekår for hele befolkningen.
4. Formannskapet mener en bred opinionsundersøkelse er tilstrekkelig som rådgivende høring for fylkestingenes behandling.

Tor Sommerseth
Rådmann

Asbjørn Grøvan
Rådgiver

Trykte vedlegg: Styringsgruppens utredning

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Kristiansand kommune har mottatt utredningen fra den oppnevnte styringsgruppen om eventuell sammenslutning av de to Agderfylkene undertegnet 7. april 2010. Styringsgruppen har bestått av fylkesordfører, fylkesvaraordfører og opposisjonsleder fra hver av fylkeskommunene.

I utredningens kapitler 2 til 7 vurderes ulike sider ved en eventuell sammenslutning. Disse kommenteres kort nedenfor.

Ad. Kap.2 – Hvorfor fylkessammenslutning?

Det pekes her på samarbeidet med felles Regionplan Agder 2020, økt samlet kompetanse, slagkraft og effektivitet med ett fylke i stedet for to, at Agderfylkene gjennom flere samarbeidsprosjekter stadig vokser mer sammen og at vi har en felles tilhørighet og historie. Rådmannen slutter seg til dette og vil spesielt peke på følgende:

- I et stadig mer regionalisert og globalisert samfunn må vi forholde oss til en økende konkurranse om arbeidskraft og attraktivitet som grunnlag for regional vekst og utvikling. Selv et sammenslått Agder vil ikke være noen stor og folkerik region i Norge – og svært liten i forhold til Europeiske regioner. For befolkningen i et samlet Agder er det grunn til å forvente at levekår, vekst og utvikling vil få bedre rammevilkår i en felles sterk region enn i to små.
- Oppfølging av Regionplan Agder 2020, hvor viktigheten av å ta hele Agder i bruk understrekes, blir enklere i en samlet fylkeskommune med felles politisk ledelse og administrasjon.
- Det har vært samarbeid mellom fylkene innenfor flere områder. Samarbeidet forutsetter at det konstrueres organisasjons- og styringssystemer som ikke ville vært nødvendig i et samlet fylke med demokratiske forankret politisk ledelse.
- Sammenslåtte administrasjoner i vil ha større kompetanse og sikre mer enhetlig forvaltning av for eksempel kystsonen og annen arealbruk.

Ad. Kap.3 – Lokalisering av institusjoner og arbeidsplasser.

Kapittelet omhandler lokalisering av administrasjonene for fylkeskommunen, fylkesmannen, Statens Vegvesen avdelig fylke, Hjelpemiddelsentralen og NAV fylke.

- Rådmannen vil bemerke at en lang prosess med å avklare spørsmålet om fylkessammenslutning innebærer en lang periode med usikkerhet blant ansatte og fare for tap av kompetent arbeidskraft.

Ad. Kap.4 – Økonomiske forhold.

Kapittelet omhandler besparelser i administrative kostnader, som anslås til minst 35 mill. kroner per år og som det eventuelt sammenslåtte fylke beholder. Inntektene fylkene har fra konsesjonskraft er delvis bundet opp i avtaler. De inntektene som ikke er bundet i avtaler anbefales å bli benyttet i hvert av de nåværende fylkene i perioden fram til og med 2019. Fra og med 2020 vurderes dette på nytt med sikte på at midlene skal kunne benyttes i hele Agder. Gjeld per innbygger er noe større i Vest Agder enn i Aust Agder, mens inntekter i form av skatt og rammetilskudd per innbygger er om lag like. Det foreslås at ved eventuelt sammenslutnings-vedtak skal fylkeskommunene samordne sine økonomiplaner for perioden 2011 – 2014.

Om innsparingsgevinstene i administrative kostnader og konsesjonskraftinntektene sies det at de skal "benyttes til å sikre og videreutvikle tjenestetilbudet og infrastrukturen i hele Agder, ikke minst i distriktene".

- Rådmannen slutter seg til konklusjonene i styringsgruppas utredning om de økonomiske forhold ved en eventuell fylkessammenslutning. Når det gjelder bruk av innsparte midler og konsesjonskraftinntekter må disse komme hele befolkningen til gode ved at infrastruktur bygges ut og landsdels- og regionale funksjoner og institusjoner ivaretas.

Ad. Kap.5 – Geografiske interesser.

Det understrekes at et eventuelt sammenslått fylke ikke skal medføre dårligere desentraliserte tjenestetilbud enn i dag – snarere motsatt ved at samlede fagressurser med mer kompetanse kan settes inn.

Ad. Kap.6 – Mandatfordeling til Stortinget.

Styringsgruppa legger til grunn – etter møter med KRD – at antall stortingsrepresentanter fra et sammensluttet Agder bli som fra Aust- og Vest Agder til sammen i dag. Det vil si 10 mandater. Endringen blir at det i stedet for 3 distriktsmandater fra Aust Agder og 5 fra Vest Agder pluss 1 utjevningsmandat fra hvert fylke (altså til sammen 10), blir 9 distriktsmandater og 1 utjevningsmandat.

- Rådmannen mener at selv om det ikke skulle gis gjennomslag for 10 mandater, må ikke det være til hinder for en sammenslåing av fylkene.

Ad. Kap.7 – Spørsmålet om folkeavstemming.

En folkeavstemming er rådgivende og sidestilles i loven med andre høringsformer som for eksempel opinionsundersøkelser. En folkeavstemming vil utsette en eventuell sammenslutning til enten årsskiftet 2013/2014 eller 2015/2016.

Styringsgruppa tilrår en opinionsundersøkelse før behandlingen i fylkestingene.

Flertallet i styringsgruppen Øygarden, Skaiaa, Thomassen og Birkenes tilrår at spørsmålet om folkeavstemming legges fram for fylkestingene i juni, mens mindretallet Westermoen og Runden mener folkeavstemming ikke er nødvendig fordi de fleste partiene i Vest Agder har gått til valg på ett Agder. De har også satt som vilkår for å anbefale lokaliseringsløsningen av fylkeskommunale og statlige administrasjoner at sammenslutningen skjer raskt.

- Rådmannen mener en bred opinionsundersøkelse før fylkestingenes møte i juni er tilstrekkelig rådgivning for fylkestingene og ser ikke grunn for ytterligere rådgiving fra befolkningen gjennom egen folkeavstemming. I tillegg vil en utsettelse i påvent av folkeavstemming føre til lengre tid med usikkerhet for mange arbeidstakere i de berørte administrasjonene og tap av flere år med innsparinger knyttet til de effektiviserings- og stordrifts-fordelene man har beregnet at det vil oppnås.

Rådmannens kommentar.

I tillegg til kommentarer som er tatt inn under de aktuelle punktene over vil rådmannen anmerke følgende:

Innenfor areal- og transportpolitikken er det naturlig å se de to fylkene i sammenheng. Dagens fylkesgrense deler Kristiansandsregionen med tre kommuner i Aust Agder og fire i Vest Agder og bidrar til å gjøre samarbeidet mellom kommunene unødvendig komplisert. Tydelig ses det i den felles utbyggingen som i dag skjer i Sørlandsparken – i Lillesand og Kristiansand kommuner, der to fylkeskommuner og to fylkesmenn skal uttale seg om ett utbyggingsområde.

Det er en klar politikk i våre naboland og ellers i Europa, å se på større regioner i sammenheng og gjerne søke å slå sammen kommuner og fylker. Det henger sammen med økt kompleksitet i samfunnet, endrede krav i befolkningen og moderne kommunikasjonsmuligheter. Ved å slå våre to små fylker sammen til ett – som vil bli som et gjennomsnittlig stort fylke i Norge – vil det i tillegg til effektiviseringsgevinst bli større mulighet for felles satsing og større ressurser til å gjøre vår region synlig nasjonalt og internasjonalt. På denne bakgrunn vil rådmannen anbefale en rask prosess for å skape ett Agder-fylke.

Dato: 05.05.2010
Saksnr.: 201000534-16
Arkivkode E: 151
Saksbehandler: Randi Bentsen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
26.05.2010
02.06.2010

Årsrapport 2009 Kristiansand kommune

Sammendrag:

Bykassens regnskap viser for 2009 et positivt netto driftsresultat på 183,2 mill kr og et regnskapsmessig resultat på 7.846.885 kr. Korrigert netto driftsresultat, dvs uten bruk og avsetning til bundne fond, ble på 107,3 mill kr og er et positivt avvik på 29,6 mill kr i forhold til budsjettet.

Sektorene har en samlet overskridelse på 44,5 mill kr etter avsetning til og bruk av fond i sektorregnskapene. Det er betydelige avvik på Barnehageetaten, Helse- og sosialsektoren og Skoleetaten. Det samlede avviket må betegnes som betydelig.

Den økonomiske situasjonen for Kristiansand ved utgangen av 2009 er svært stram. Bakgrunnen for dette er de store økonomiske utfordringer enkelte sektorer har med seg inn i år 2010. Økonomien tilsier at det er lite rom for nye driftstiltak og nye investeringer framover.

Sykefraværet i 2009 var på 8,8%, og er en liten oppgang fra 2008 på 8,7%.

Forslag til vedtak:

1. Årsrapport 2009 for Kristiansand kommune tas til orientering.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg: Årsrapport 2009 Kristiansand kommune

Bakgrunn for saken:

1. Innledning

Årsrapporten gir en oversikt over kommunens økonomi og finansielle status ved utgangen av 2009, og omfatter bare bykassen. De kommunale foretakene (Kristiansand Parkeringsselskap KF, Kristiansand Boligforetak KF og Kristiansand Havnevesen KF) rapporterer til bystyret i egne saker. Dette gjelder også Barn- og unges representant, Byombudet og spesielle råd og utvalg (for eksempel ungdomsråd).

Årsrapporten omfatter i hovedsak rapportering fra de enkelte sektorer og fokuserer på viktige hendelser.

Rapporten inkluderer sektorvis resultatvurdering av kommunens tjenesteproduksjon og egen arbeidsgivervirksomhet i forhold til kommuneplanens satsingsområder og vedtatte målsettinger. Rapporten innehar også avviksanalyse drifts- og investeringsregnskapet i forhold til justert budsjett.

Det er fokusert på sammenhengen mellom netto driftsresultat, investeringsnivå og lånegjeld i forhold til kommunens handlefrihet, samt forventet utvikling fra 2010 og framover.

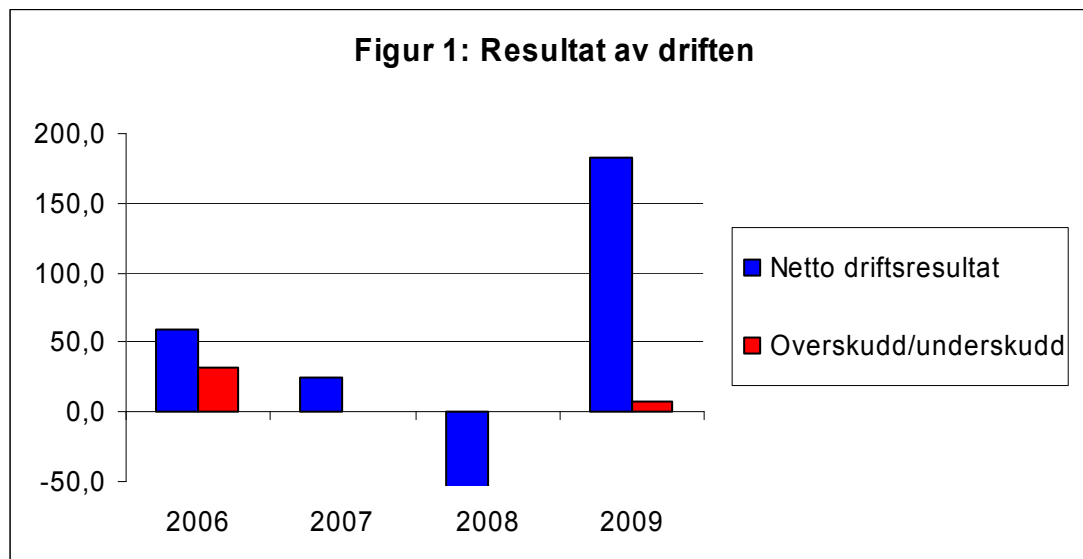
2. Hovedoversikt driftsregnskap 2009

Bykassens regnskap viser for 2009 et positivt netto driftsresultat på 183,2 mill kr og et regnskapsmessig resultat på kr 7.846.885. Korrigert netto driftsresultat, dvs uten bruk og avsetning til bundne fond, ble på 107,3 mill kr og er et positivt avvik på 29,6 mill kr i forhold til budsjettet.

I 2009 bedres netto driftsresultat med 253,5 mill kr i forhold til 2008. Mye av bedringen skyldes ekstraordinære forhold som blant annet ATP-området der det er avsatt hele 55,5 mill kr til bundet fond.

En svært god utvikling når det gjelder avkastning på energiverksfondet, et svært lavt rentenivå og et stor oppbygging av bundne fond er hovedårsaken til det gode resultatet. Avkastningen på energiverksfondet ble 9,0 % i 2009.

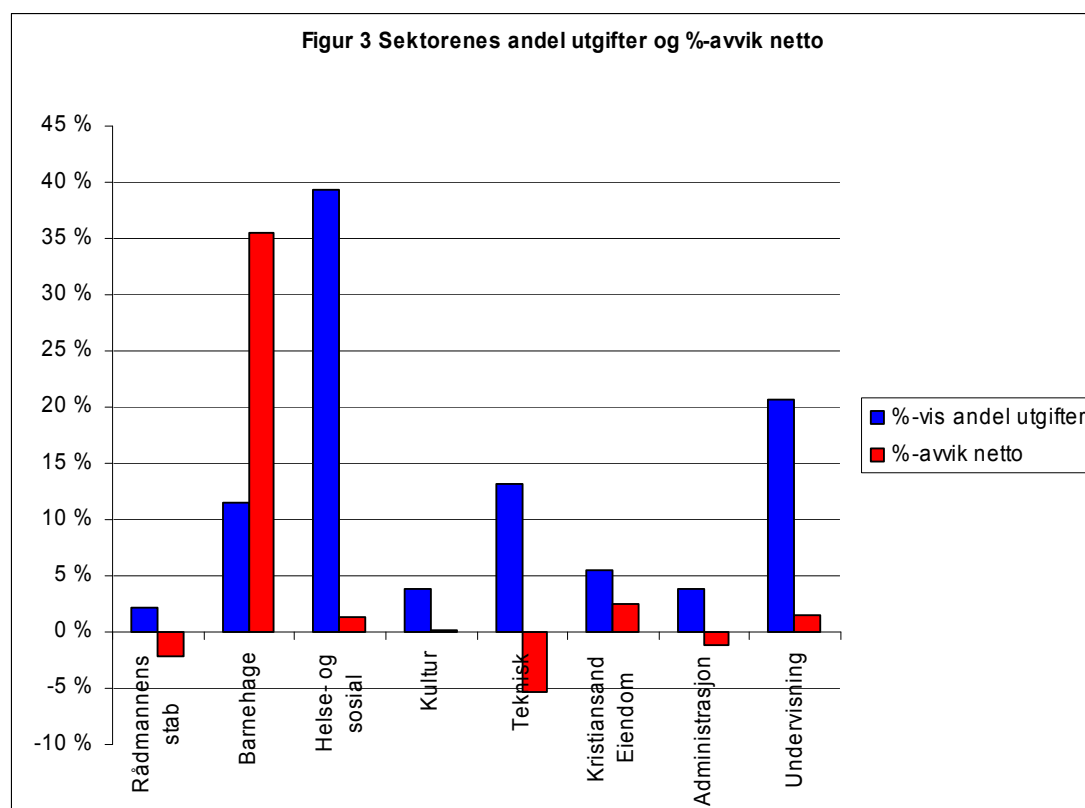
Figur 1 nedenfor viser at utviklingen for netto driftsresultat har vært svært varierende. År I 2006 ble netto driftsresultat betydelig svakere med nesten en halvering i forhold til 2005, og denne negative trenden videreføres i 2007 og 2008. I 2009 viser imidlertid netto driftsresultat en betydelig bedring.

Netto driftsresultat bør ideelt være 3 % av driftsinntektene, dvs drøyt 143 mill kr. Strategien i kommuneplanen sier at det skal tilstrebes en netto resultatgrad på minimum 2 %, dvs ca 95 mill kr. Basert på vedtatt handlingsprogram, hvor saldering gjennomføres ved tidligere års reserver, er dette lite sannsynlig i årene fremover.

Sektorene har en samlet overskridelse på 44,5 mill kr etter avsetning til og bruk av fond i sektorregnskapene. Det er betydelige avvik på enkelt sektorer, og det samlede avviket må betegnes som betydelig. I alle sektorer er overskudd på enheter avsatt med 90 % til disposisjonsfond, samtidig

som eventuelle underskudd er dekket av disposisjonsfond, der dette har vært mulig, jf bystyresak 150/2001. Det sentrale disposisjonsfondet er på 64,4 mill kr pr. 31.12.2009.

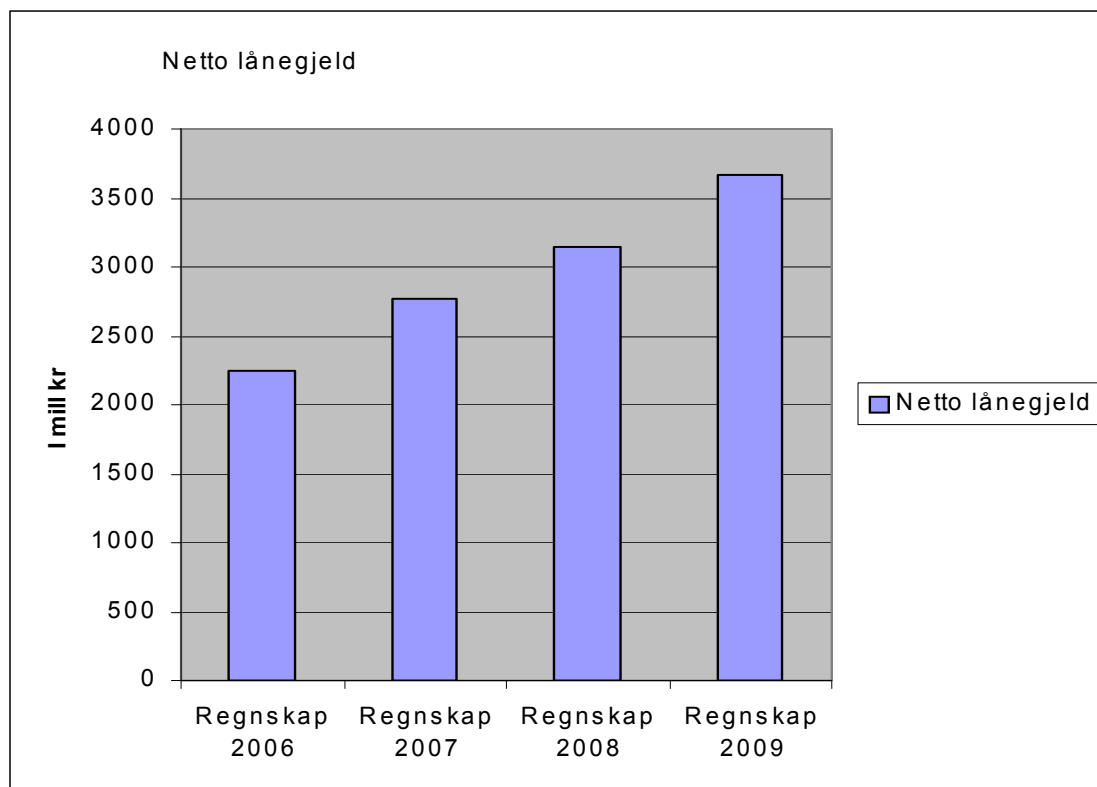

3. Investeringsregnskapet 2009

Beløp i 1000 kr	Regnskap 2006	Regnskap 2007	Regnskap 2008	Regnskap 2009
Brutto investeringer	519 432	570 870	616 153	871 225
Sum driftsinntekter	3 619 547	3 888 237	4 273 735	4 787 481
Brutto invest. i % av dr.innt.	14,4 %	14,7 %	14,4 %	18,2 %

Investeringsnivået i kommunen er svært høyt og bærer preg av at en rekke større prosjekter er iverksatt i grunnskolen og omsorg (skoler, omsorgsboliger og sykehjem). Disse prosjektene vil, sammen med et høyt investeringsnivå i handlingsprogrammet 2010-2013 påføre bykassen økte driftsutgifter de nærmeste årene. Egenfinansieringen har ikke greid å holde tritt med denne utviklingen, med det resultat at lånefinansieringen har økt betydelig.

4. Netto lånegjeld

I de senere årene har netto lånegjeld økt betydelig, med påfølgende rente- og avdragsutgifter. Økningen i avdragsutgifter er imidlertid moderat som følge av overgang til lengre avdragstid.

Gjennomsnittlig nedbetalingstid er ca 30 år når avdrag i investeringsregnskapet knyttet til utlån er holdt utenfor. Rentenivået varierer mellom 1,9% og 6,8%, avhengig av låneform og rentebindinger. Gjennomsnittlig rentesats for gjeldsporteføljen ved utgangen av året, inkludert rentesikring, er på 3,7%.

5. Kommunens økonomiske handlefrihet og kritiske forhold

Den økonomiske handlefriheten til Kristiansand kommune har bedret seg noe i 2009 i forhold til tidligere år. Netto resultatgrad i 2009 var på 3,8% mot minus 1,6% i 2008. Årsaken til bedringen skyldes i hovedsak lavt rentenivå, god avkastning på energiverkslånet og ekstraordinære inntekter. Når det er sagt har vi et historisk dårlig netto driftsresultat på sektorene isolert sett, med totalt overforbruk på 44,5 mill kr etter avsetning til og bruk av fond. Netto lånegjeld har også økt de siste årene som medfører økte rente- og avdragsutgifter.

Det er budsjettert med et positivt netto driftsresultat på 66,7 mill kr i 2010. I vedtatt handlingsprogram er det i perioden lagt til grunn et netto driftsresultat på om lag 175 mill kr. Dette resultatet er basert på omtaksering av eiendomsskatten som i 2011 og 2012 samlet sett forventes å gi om lag 60 mill i merinntekt de årene. I tillegg er vedtatt handlingsprogram basert på en vesentlig reduksjon i budsjetterammene til både tjenestene og til administrasjonsutgifter.

Kommunens hovedutfordring fremover blir derfor fortsatt å få balanse mellom løpende inntekter og utgifter.

6. Noen av kommunens oppnådde resultater i forhold til utfordringene

6.1 Kommuneplanens satsingsområder

6.1.1 Landsdelssenter og regionalutvikling – noen hendelser

Kristiansand deltar aktivt i Agderrådet og er leder for Kjevikrådet. Kristiansand er partner i Regionplan Agder og har sammen med Arendal kommune, Aust- og Vest-Agder fylkeskommune deltatt i utarbeidelse av planen. Kristiansand har hatt representanter i alle temagruppene, og hadde sekretariatsansvar for temagruppene levekår og kultur.

Kristiansand deltar i utvikling av det regionale samarbeidet for å profilere Agder, og har i tillegg forberedt etablering av en nettbasert byportal for Kristiansandsregionen. Næringslivet på Sørlandet, Universitetet, begge fylkeskommunene og kommunen ble enige om samarbeid om satsing på fornybar energi og energieffektivisering, og profilering av denne satsingen.

Kristiansand har en aktiv rolle i styrking av de regionale kulturinstitusjonene. I 2009 ble organisasjonsplan for Kilden vedtatt i bystyret og driftsselskap opprettet. Når det gjelder Vest-Agder-museet har det vært liten framdrift i 2009 for museets etablering på Odderøya. I 2009 ble Norsk Forfattersentrum Sørlandet etablert i gamle Aladdin kino. Samsen kulturhus har en regional funksjon som landsdelens viktigste arena for ungdomskulturelle uttrykk.

Reguleringsplan for Aquarama aktivitetssenter ble vedtatt i 2009. I 2009 ble reguleringsplan for Idda området godkjent og entreprenør for bygging av ishall/flerbrukshall - og curlinghall kontrahert. Planprogrammet for Kvadraturplanen ble godkjent, og arbeidet har startet opp. Reguleringsplaner for Kjevik, Sørlandsparken og Dyreparken ble vedtatt.

2009 representerte en ny giv for næringssamarbeidet i Kristiansandsregionen. Den tidligere vedtatte strategiske næringsplanen ble fulgt opp av en opptrappingsplan som konkretiserte viktige satsinger i 2009 og 2010. Et av tiltakene var ansettelse av ny næringsrådgiver i Knutepunkt Sørlandet i februar 2009.

ATP – prosjektet ble gjennomført med gode resultater i 2009. Transportprosjekt startet i 2004. Prosjektet er gått over i en permanent form, som kan danne mønster for samarbeid på andre områder i regionen. Arealprosjekt startet i 2005. Hovedtema har vært boligareal, næringsareal, grønnstruktur, senterstruktur, jordbruk, transport/infrastruktur, kystsonen. Forslag til arealplan forelå ferdig ved utgangen av 09.

Klimaplanen for Kristiansandsregionen ble vedtatt av bystyret i 2009, og det er Kristiansand som koordinerer iverksettelsen. Bærekraftssenteret er videreutviklet gjennom utviklingen av Klimahuset. Klimaforum er blitt en viktig arena for klimaaktører i regionen. Forumet deltok bl.a. på "Klimaseilas" til København i forbindelse med klimamøtet der.

Kristiansand deltar i ulike storbynettverk for å fremme strategier og forskning om storbyspesifikke problemstillinger. Kristiansand er representert i programstyret for det KS-finansierte storbyforskningsprogrammet sammen med Oslo, Trondheim, Stavanger og Bergen. Kommunen er involvert i flere storbyforskningsprosjekt finansiert av dette programmet.

I 2009 har Kristiansand deltatt i 4 EØS-finansierte prosjekt, ett i Estland med fokus på administrativ kompetanse og bedring av tjenestekvalitet, ett i Portugal om familievennlig arbeidsliv og ett i Polen med fokus på samhandling mellom offentlig og frivillig sektor. Det siste var også i Polen, og ble avsluttet i 2009.

Sørlandets Europakontor (etablert som eget AS i 2008) ble offisielt åpnet i 2009. Det kan bli en viktig arena for regionalt samarbeid om internasjonale satsinger.

I 2009 var det 35 år siden Kristiansand og Rajshahi startet sitt samarbeid, og dette ble markert med en jubileumsaksjon med skoler og barnehager som aktive deltakere. Innsamlingsaksjonen innbrakte ca 1,2 mill kr som nå skal fordeles etter søknad til prosjekter i Rajshahi. Det er gjennomført en evaluering som vil danne grunnlag for videre organisering og prioritering.

6.1.2 Vekst og verdiskapning – noen hendelser

Kristiansand og regionen kommer godt ut i ulike målinger knyttet til næringsutvikling og vekst. I 2009 kåret bladet Kapital og analyseselskapet Dun & Bradstreet Kristiansand som Norges næringsby nr. 2,

etter Porsgrunn, av. Dette er en undersøkelse som er basert på målinger for vekst, inntjening og hvorvidt bedriftene er solide. Kristiansands-regionen er sammen med Bergen- og Stavanger-regionen blant de regionene som har god næringsutvikling (NHO's NæringsNM 2009), hhv. 2, 3 og 1 for perioden 2006-2008 (totalt 83 regioner). NæringsNM er en rangering ut fra følgende fire indikatorer; nyetableringer, lønnsomhet, vekst og næringslivets relative størrelse.

Kristiansand var nr. 1 i 2008 når det gjelder etableringsindeks. Når det gjelder Attraktivitetsbarometeret, som har til hensikt å måle nettoinnflyttingen til kommuner i Norge som ikke skyldes vekst i antall arbeidsplasser, dvs. nettoinnflyttingen når virkningen av arbeidsplassveksten er trukket fra, er både Kristiansand, Stavanger og Bergen under middels attraktive. Kristiansands-regionen er mer attraktiv enn Stavanger-regionen, men mindre attraktiv enn de andre storbyene.

Næringslivet og arbeidsmarkedet på Sørlandet og i Kristiansands-regionen ble rammet av nedgangskonjunktoren senere enn mange andre deler av landet. Dette skyldes primært at flere store bedrifter, blant annet innenfor olje- og gassnæringen, har hatt betydelige ordreserver å tære på. For 2010 venter bedriftene i Kristiansands-regionen og på Sørlandet samlet sett uendrede eller bedrede markedsforhold. Usikkerheten knyttet til markeds- og kostnadsutviklingen er likevel fremdeles stor innenfor eksportnæringen/valutaintensivt næringsliv. At NODE-klyngen (bestående av 50 bedrifter innenfor olje- og gassnæringen på Sørlandet) i 2009 har fått den prestisjetunge status som Norwegian Centers of Expertise (NCE) og at Eyde-nettverket (bestående av 13 bedrifter innenfor sørlandsk prosessindustri) har fått Arena-status gir nye muligheter for å styrke regionens konkurransekraft og kompetanseutvikling i et mer langsiktig perspektiv.

Melding om kultur og næring ble behandlet av bystyret september 09, og er under implementering.

Forprosjekt Fremtidens turistkontor er gjennomført i samarbeid med Inspirasjon Sørlandet, hvor målsettingen er å øke turiststrømmen til regionen gjennom økt satsing på fremtidens teknologi- og nettløsninger.

Kristiansand internasjonale skole er viktig for å gjøre regionen mer attraktiv. Skolesektorens mål om at internasjonal skole bidrar til rekruttering av høyt kvalifisert arbeidskraft, målt gjennom antall elever i primær-målgruppen, er nesten oppnådd. Totalt hadde internasjonal skole 45 elever ved årets slutt, mot et mål på 50.

2009 representerte en ny giv for næringssamarbeidet i Kristiansandsregionen. Den tidligere vedtatte strategiske næringsplanen ble fulgt opp av en opptrappingsplan som konkretiserte viktige satsinger i 2009 og 2010. Et av tiltakene var ansettelse av ny næringsrådgiver i Knutepunkt Sørlandet i februar 2009. I løpet av første halvår ble næringsutvalget ledet av Kristiansand kommune som vertskommune. Etter ansettelsen er det Knutepunkt Sørlandet selv som leder utvalget. Målet for samarbeidet er at kommunene i Knutepunkt Sørlandet skal preges av høy vekst og verdiskapning.

Tall Ships' Races går av stabelen i 2010. Totalt kommunalt tilskudd er på om lag 7 mill kr. Noen av de viktigste oppgavene i 2009 har vært å sørge for tilstrekkelig privat finansiering, markedsføring, tilrettelegging av havna, få skuter til Kristiansand, lage kulturprogram både for byens befolkning og mannskapet på skutene. I 2009 har også arrangementet fått mer administrative ressurser på plass.

Kristiansand kommune deltar i ulike partnerskap for bedre å legge til rette for kompetanseutviklingen mellom bedrifter, næringsmiljøer, offentlige institusjoner og kunnskapsmiljøer. Et godt eksempel her er at Kristiansand kommune har tatt en pådriverrolle for en felles satsing på fornybar energi og miljøteknologi i landsdelen.

6.1.3 Levekår og livskvalitet – noen hendelser

Botilbud

Kommunen har hatt stort fokus på boligsituasjonen til sosialt vanskeligstilte. Oppfølging av sosialt vanskeligstilte på boligmarkedet, samt å skaffe tilstrekkelig antall boliger til denne brukergruppen har vist seg meget vanskelig. Det har vært jobbet mye med å skaffe alternative og midlertidig botilbud for bostedsløse personer. Planen skal revideres i 2010. Antall som står på venteliste for kommunal bolig er redusert fra 140 til 114.

I 2009 ble de etablert 26 boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet.

Utdanning og arbeid

I Kristiansand har det vært et høyt antall unge på sosialhjelp og antall ungdommer som dropper ut fra videregående skole. Sterkt fokus og godt arbeid på Ungetat samt et bedret tverrfaglig samarbeid har

ført til en nedgang i antallet sosialhjelpsmottakere med 20% fra 2007 til 2009. I løpet av siste halvår er mottakerantallet redusert med 40 personer.

Skolesektoren har satt fokus på tidlig identifisering av potensielle bortvelgere til videregående skole og har forbedret samhandlingsrutinene i forbindelse med overgang til videregående. Effekt av dette ("MMM-prosjektet") er at andelen bortvelgere ble redusert fra 6,8% i 2007 til 3,2% i 2009. Resultatene etter MMM-prosjektet er svært gledelige. Tiltak og systemer er nå en del av ordinær drift.

Resultatene på Nasjonale prøver i skolene i 2007 og 2008 var ikke tilfredsstillende i Kristiansand. På bakgrunn av dette ble det igangsatt flere tiltak på kort og lang sikt. Dette pedagogiske arbeidet innen grunnleggende ferdigheter har vist oppløftende resultater i 2009.

Tjenestetilbud

Kommunen vil ha en sterk økning av antall eldre over 90 år frem til 2012. 90% av denne brukergruppen har behov for omsorgstjenester. Som følge av endringer i bruker-sammensetning, og økte forventninger fra befolkningen, er det økt etterspørsel etter omsorgstjenester. Til tross for en grundig gjennomgang av tjenestenivået innenfor hjemmesykepleie, som har resultert i at antall tildelte timer er redusert med ca 6000 per måned – 15% fra april 2007 til desember 2009, ser vi en klar økning i antall brukere av denne tjenesten. Antall omsorgsboliger med heldøgns omsorg har økt fra 73 til 99. Antall sykehjemsplasser har økt fra 613 til 625.

Det er etablert prosjekt for vurdering av regionalt rehabiliteringssenter for unge rusmisbrukere mellom 18 – 25 år. Det er etablert kompetansesenter for gjeldsrådgivning i samarbeid med Knutepunkt Sørlandet.

Samarbeidet mellom Sørlandet sykehus HF (SSHF) og Knutepunkt Sørlandet er intensivert. Det regionale samarbeidet om samhandling mellom kommunene og sykehuset gjennom OSS (overordnet strategisk samarbeidsorgan) som startet i 2007 er videreutviklet, og det er identifisert strategiske områder for arbeidet videre. Det har i 2009 vært et særlig fokus på å legge til rette for et godt samarbeid med SSHF og de ulike regionrådene om Samhandlingsreformen.

Kompetanse- og fagutvikling i omsorgstjenesten er videreutviklet, bl.a. ved samarbeid med Sørlandet Sykehus HF, Universitetet i Agder og Praxis Sør og Nasjonalt kompetansesenter for demens. I 2009 ble det tildelt prosjektmidler for å utvikle og å etablere undervisningshjemmetjeneste i Kristiansand kommune for alle kommunene i Vest-Agder. Formålet er å øke kompetansen innen denne tjenesten.

Byggingen av nytt Helse- og sosialsenter samlokalisert med NAV – Gyldengården - er i full gang og vil bli tatt i bruk 1. februar 2011.

Tidlig innsats i forhold til barn og unge

Det er fokus på tverrfaglig samarbeid og tidlig innsats i forhold til barn og unge som er i risikogrupper. Det oppleves en økning av barn og unge med psykososiale problemer, noe som er utviklingen nasjonalt. Det rettes derfor målrettet innsats for å forebygge utviklingen av og behandle barn og unge med store psykiske problemer. Innenfor barneverntjenesten har antall barn som får bistand økt med 113 fra 2008 til 2009.

Manglende måloppnåelse og negativ utvikling vedrørende spesialundervisning til enkelte elever er bekymringsfull og er en utfordring som prioriteres høyt. Samme tendens er på landsbasis.

Det er høy trivsel og relativt lite mobbing i Kristiansandsskolen. Utviklingen er positiv, men målet er 0 forekomst av mobbing.

Prosjekt tidlig innsats startet opp i august 2009. Det er tilsatt prosjektleder i en treårs periode. Prosjektleder jobber sammen med en tverrsektoriell prosjektgruppe med representanter fra skole- og barnehagesektoren, PP-tjenesten, helsetjenesten, barneverntjenesten, rådmannens stab samt hovedtillitsvalgt fra Utdanningsforbundet og FO. Målsettingen med prosjektet er å bedre tidlig tverrfaglig innsats overfor barn og unge som er særlig utsatt for å utvikle psykososiale vansker. I 2009 har fokus vært på å kartlegge og beskrive eksisterende tiltak rettet mot tidlig innsats og ulike tverrfaglige samarbeidsarenaer i Kristiansand kommune.

Kommunen har koordinert/evaluert kommunens fattigdomssatsning (kr. 2 mill årlig fordelt på sosialtjenesten, barnevern, skole, barnehage og kultur, vedtatt av bystyret i 2006) fra 2006-2009. Bystyret vedtok enstemmig (04.11.09) å videreføre satsningen mot barn i fattige familier med samme fokus og økonomiske rammer som i dag.

Migrasjon og mangfold

I 2009 ble det bosatt 214 nye flyktninger i kommunen hvorav 49 var enslig mindreårige

Flere ganger er forslaget om etablering av et internasjonalt hus tatt opp til politisk vurdering. De politiske signaler så langt er at det ikke skal etableres et eget internasjonalt hus i Kristiansand. En evt. rullering av planen må vurderes i forbindelse med utarbeidelse av handlingsprogram 2011 – 2014.

Biblioteket har utvidet tilgangen til elektroniske aviser – 800 aviser på 40 språk. Kultursektoren har hatt fokus på etablering av anlegg for idrettsaktiviteter uten lang tradisjon i Norge. Barnehagene oppnådd gode resultater ved at flere minoritetsspråklige barn går i barnehagene, andelen økte fra 47% i 2007 til 76% i 2009.

Kristiansand folkebibliotek har ansvaret for prosjekt Lesefrø der to kommunale barnehager er viktige samarbeidspartnere. Prosjektet startet høsten 2008 og vil være ferdig evaluert i 2010. Målet med prosjektet er å bedre språkforståelsen hos barn med innvandrerbakgrunn.

Kriminalitetsforebyggende arbeid

Statistikk over voldsaker de ti siste år viser en nedgang. Det siste året er det særlig reduksjon av vold i sentrum om kvelder og i helger, men Kristiansand ligger fortsatt på et relativt høyt nivå. Tiltakene i "Trygg by" er videreutviklet med særlig fokus på julebordsesongen. Det er tett samarbeid mellom kommune, næringsliv og frivillige.

Kristiansand og Stavanger deltar i et nasjonalt utviklingsprosjekt sammen med statlige aktører for å bedre kunnskapen om bruk, muligheter og utfordringer vedrørende sosiale medier.

Trendrapport i forhold til kriminalitet blant barn og unge ble utarbeidet og publisert for første gang høsten 2009. Den viste at Kristiansand har særlig utfordringer i forhold til ungdom under 15 år, unge gjengangere, ungdom med innvandrerbakgrunn og ungdom som oppholder seg i sentrum.

Det er igangsatt målretting av kriminalitetsforebyggende arbeid på en ungdomskole/ i ett geografisk område med fokus på tverrfaglig samarbeid.

Ungdomsteamet er videreført og har prøvd ut metoder som ungdomskontrakt og bekymringssamtale.

Kulturliv

I 2009 ble søndagsåpent bibliotek innført. Vågsbygd kultursenter, med bydelsbibliotek, undervisningslokaler for Kulturskolen og kontorer for Fritidsetaten vest ble åpnet. Møteplasser (lokale kulturbygg) for frivillige organisasjoner og kultur- og fritidsaktiviteter er etablert i 13 av kommunens 15 lokalområder. I samarbeid med de unge driver kommunen fritidsklubber/ ungdomsarrangementer/ turer i 11 av 15 lokalområder.

Den kulturelle skolesekken gir barn og unge kultur- og kunstopplevelser gjennom møte med profesjonelle kunstnere i skoletiden. Alle elever skal sikres minst fem tilbud i løpet av skoleåret. I 2009 var det 75% som nådde dette målet.

Kulturskolen er aktiv i formidling av kunst og kultur til byens befolkning, og har økt antall offentlige konserter, forestillinger og utstillinger fra 30 i 2008 til 65 i 2009. Kulturskolen gir målrettet tilbud til eldre med konserter i Musikkens hus og oppsøkende konserter/forestillinger på institusjonene, og antall konserter økte fra 30 i 2008 til 65 i 2009.

Likestilling

I Kristiansand var det pr 31.12.09 en barnehagedekningsgrad på 80% for barn under 3 år og 98 % for barn over 3 år. Målet er den dekningsgrad på 85% for barn under 3 år.

Kommunen deltar i det regionale likestillingsprosjektet "Fritt valg- 10 årssatsing for likestilling på Sørlandet" både som finansieringspartner og som deltakere med 2 skoler og 4 barnehager som piloter. Kommunen delfinansierer og deltar i utvikling av det nyetablerte Senter for likestilling på UiA.

Frivillighet og deltakelse

Frivillighetsmelding er under slutføring og vil bli politisk behandlet våren 2010. Kommunen har bistått initiativtakere til "Frivillighetens Hus" med rådgivning og midler til utredning.

Kristiansand har vært pilotkommune i et KS-prosjekt for å undersøke innbyggerne og de folkevalgtes oppfatning av vilkår for deltakelse i lokaldemokratiet.

6.1.4 Bærekraftig utvikling

Utslipp

I 2008 kom 53% av klimautslippene i Kristiansand fra veitrafikk. De totale klimautslippene i Kristiansand er redusert med 26% fra 1991 til 2008. Det totale klimautslippet i 2008 var om lag som i 2007. Prosessutslippene fra industri har økt noe, mens klimautslippet fra veitrafikk er gått litt ned. Det siste skyldes trolig at bilene bruker mindre drivstoff pr. kilometer.

Veitrafikk, kollektivtrafikk og sykkeltrafikk

I belønningsavtalen for bedre kollektivtransport og mindre bilbruk inngått i juni 2009 er det stilt krav om at veksten i biltrafikken i Kristiansand skal stoppes fra og med 2010. Det var nullvekst i biltrafikken i Kristiansand i 2009, trolig mye pga konjunkturedgang.

Busstrafikken gikk ned med 4,6% i Kristiansand i 2009, mye fordi busstilbudet ble redusert 1.1.2009. Høsten 2009 viste busstilbudet en positiv utvikling igjen, trolig pga innføring av flexikortet.

Sykeltrafikken til og fra Kvadraturen var om lag den samme i 2009 som i 2008.

Lokal luftforurensning

Luftkvaliteten i Kristiansand har vært relativt god i 2009 når det gjelder svevestøv. 58% av bilistene i Kristiansand brukte piggfrie dekk i desember 2009, mot 55% i desember 2008. NO₂ – konsentrasjonene er fortsatt noe høye, men svakt nedadgående.

Miljøsertifisering

Antall miljøsertifiserte etater og bedrifter i kommunen økte med 25 i 2009 (fra 224 til 249). Det ble sertifisert relativt få kommunale enheter. Men det er nå startet omfattende miljøsertifiseringsprosesser i bl.a. helse- og sosialsektoren og undervisningssektoren. Det vil derfor trolig bli sertifisert mange kommunale enheter i 2010.

Energi, avfall

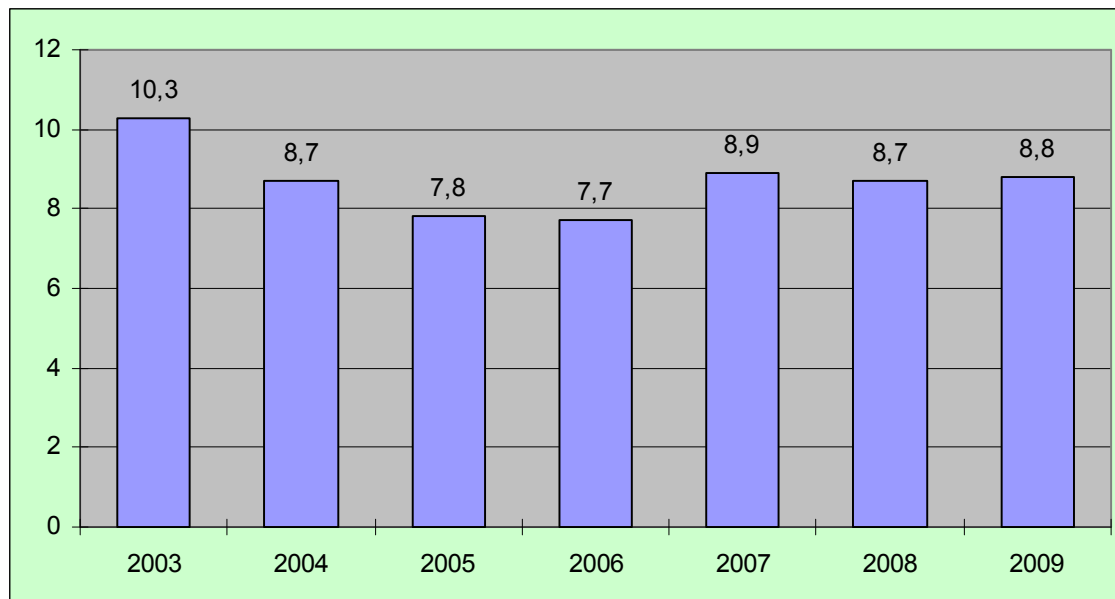
Returkrafts avfallsforbrenningsanlegg på Dalane og fjernvarmeledningen fra byen til anlegget er under bygging. Kristiansand eiendoms energispareprosjekt har redusert energiforbruket i 60 kommunale bygg med 15% på 2 år. Målsettingen var 10% reduksjon på 4 år. Prosjektet utvideres nå til flere kommunale bygg.

6.2 En kommune i utvikling – arbeidsgivervirksomheten med fokus på arbeidsmiljø

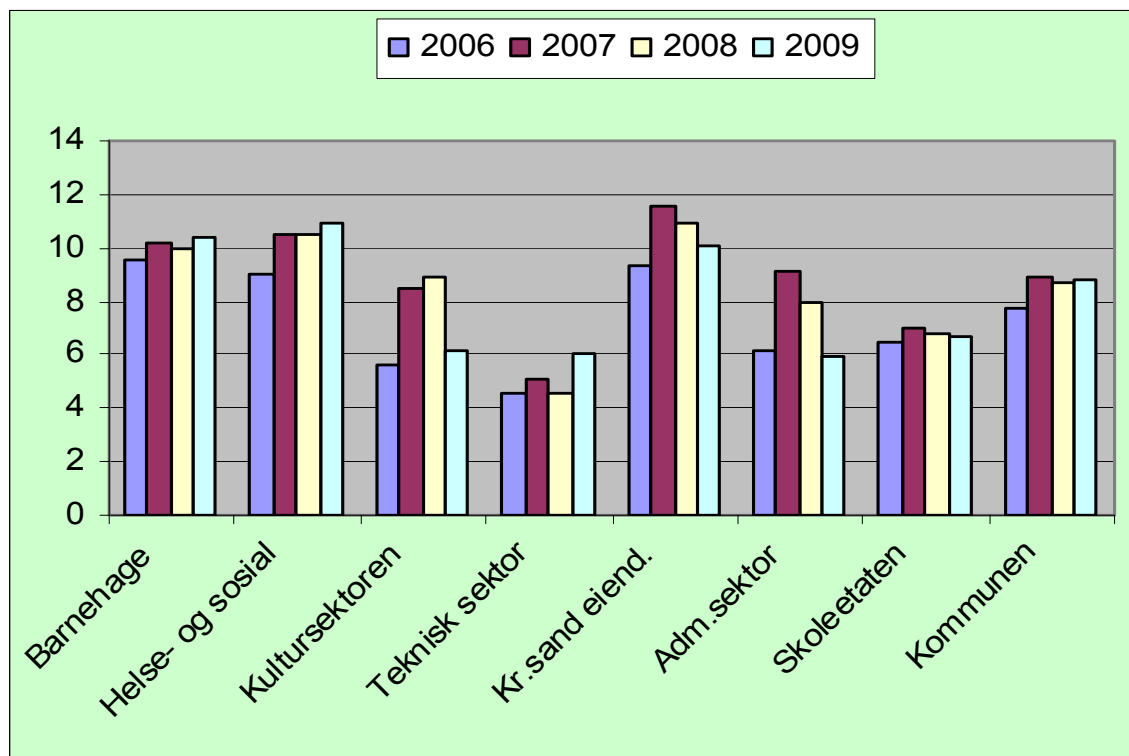
Sykefravær

Sykefraværet i 2009 (8,8%) har gått opp i forhold til 2008 (8,7%). Dette er ingen dramatisk endring, men i forhold til målsettingen på 8% har vi ikke lyktes.

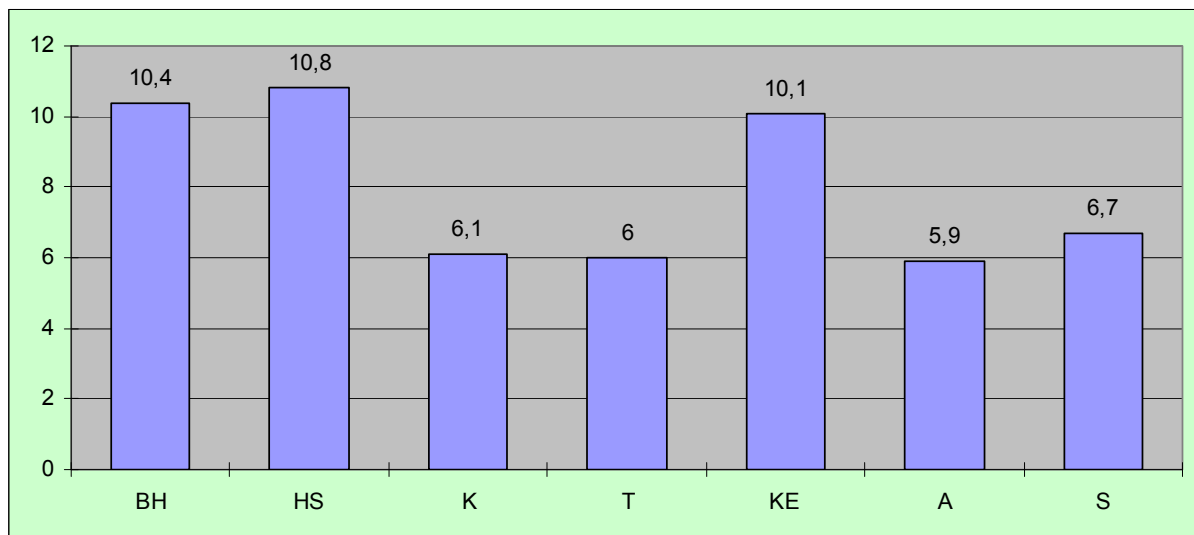
Sykefraværet totalt for kommunen fra 2003 til 2009:

Sykefraværet pr. sektor fra 2006 til 2009:

Sykefravær i 2009 pr. sektor:

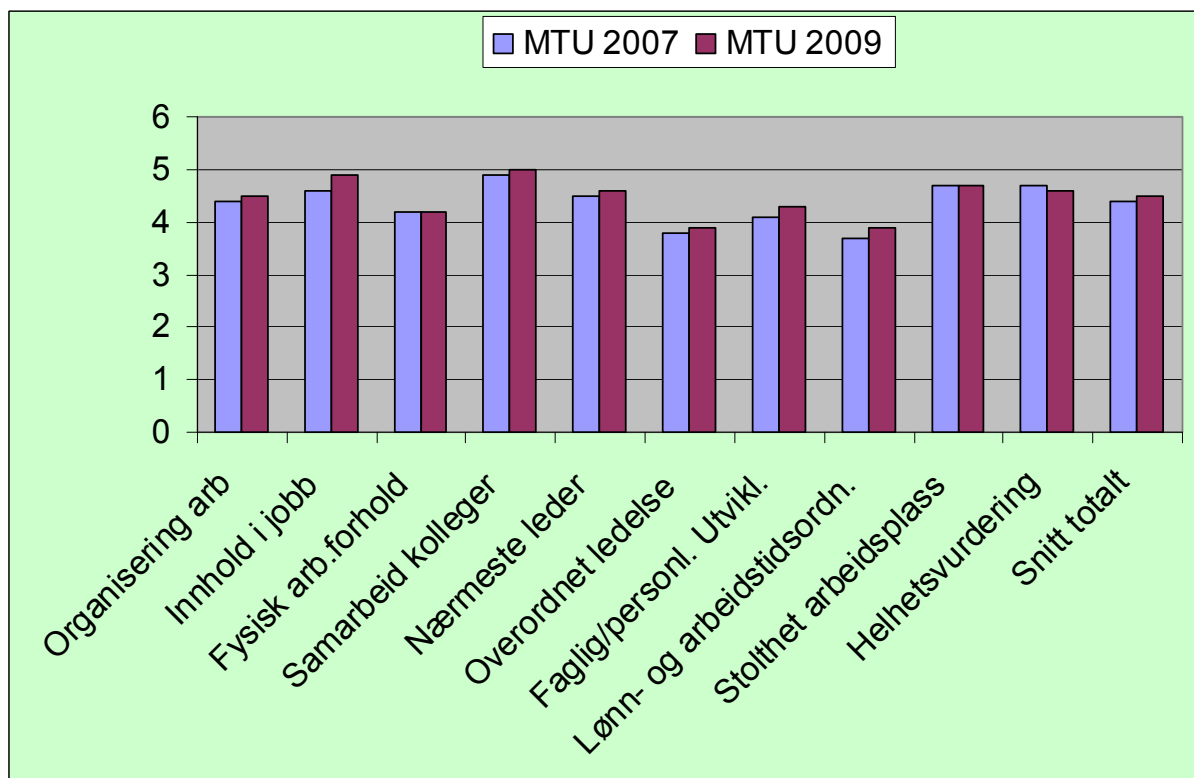

Erfaringene fra 2009 er at sektorene har mer fokus og arbeider mer systematisk med å forebygge sykefraværet, følge med på utviklingen blant enhetene, samt vurdere og igangsette ulike tiltak. Flere sektorer har utarbeidet egne handlingsplaner enten for hele sektoren eller for enkelte enheter. Helse- og sosialsektoren har satt i gang eget prosjekt som skal kartlegge og analysere sykefraværet og komme med forslag til tiltak. Erfaringer fra prosjektet skal kunne ha overføringsverdi også til andre sektorer.

Medarbeidertilfredshetsundersøkelsen

I 2009 gjennomførte kommunen ny medarbeidertilfredshetsundersøkelse for andre gang (først gang var i 2007). Resultatene fra undersøkelsen i 2009 viser en bedring på nesten alle "hovedbolkene" i forhold til 2007.

Hovedpoenget med undersøkelsen er å følge den opp og sette i verk forbedringstiltak. Det har vært igangsatt ulike tiltak i sektorene for å bedre arbeidsmiljøet og øke trivselen i 2008 og i 2009.

Kilde: www.bedrekommune.no

7. Avviksanalyse driftsregnskap pr. sektor

Sektorene har en samlet overskridelse på 44,5 mill kr etter avsetning til og bruk av fond:

Sektor		R-2009	B-2009	R-2008	Avvik
Beløp i 1000 kr		(A)	(B)	(C)	=(B-A)
Rådmannens stab	Utgift	112 325	109 255	103 672	-3 070
	Inntekt	12 755	7 490	9 979	5 264
	Netto	99 570	101 765	93 693	2 195
Barnehage	Utgift	574 736	553 436	526 070	-21 300
	Inntekt	485 787	487 781	454 362	-1 994
	Netto	88 949	65 655	71 708	-23 294
Helse- og sosial	Utgift	1 973 386	1 782 048	1 726 796	-191 338
	Inntekt	618 553	444 174	493 963	174 379
	Netto	1 354 833	1 337 874	1 232 833	-16 959
Kultur	Utgift	194 191	186 391	177 252	-7 800
	Inntekt	45 542	37 954	43 830	7 588
	Netto	148 649	148 437	133 422	-212
Teknisk u/Kr. Eiendom	Utgift	661 111	622 457	567 946	-38 654
	Inntekt	535 156	489 319	464 677	45 836
	Netto	125 956	133 137	103 269	7 182
Kristiansand Eiendom	Utgift	278 157	260 358	205 754	-17 799
	Inntekt	192 219	176 483	170 483	15 736
	Netto	85 938	83 875	35 271	-2 063
Administrasjon	Utgift	192 230	179 275	184 601	-12 955
	Inntekt	76 274	61 945	72 337	14 330
	Netto	115 955	117 331	112 264	1 375
Undervisning	Utgift	1 036 688	939 962	972 364	-96 727
	Inntekt	185 934	101 971	178 576	83 963
	Netto	850 755	837 991	793 788	-12 764
Sum sektor 1-7	Utgift	5 022 824	4 633 182	4 464 454	-389 643
	Inntekt	2 152 220	1 807 117	1 888 206	345 103
	Netto	2 870 605	2 826 065	2 576 248	-44 540
Sektor 9 diverse	Netto	-36 075	132 441	182 844	168 517
Sektor 9 Skatt, rammetilskudd, finans	Netto	-2 834 529	-2 958 506	-2 759 092	-123 977
	Netto innt.	2 870 605	2 826 065	2 576 248	-44 540
Regnskapsmessig overskudd		7 847	0	0	-7 847
Regnskapsmessig underskudd		0	0	0	

Som det fremgår av ovenstående tabell er det til dels betydelige avvik i enkelte sektorer.

Rådmannens stab

Sektorens overskudd skyldes i hovedsak vakante stillinger pga langtidssykemeldinger.

Sektoren leverte fra seg om lag 2,6 mill kr til sentralt disposisjonsfond vedrørende behandlingen av årsrapporten for sektor 1. Sektorens disposisjonsfond pr. 01.5.10 er på 5,4 mill kr.

Barnehageetaten

Barnehageetaten fikk i 2009 et netto underskudd på 23,3 mill kr. Årsakene til dette er:

Avviksoversikt - 2009	
Årsak	Beløp
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, likeverdig behandling - private barnehager	9 200 000
Manglende finansiering fra staten til nye plasser, midlertidige plasser - kommunale barnehager	1 900 000
Økte kostnader kommunale barnehager – innsatsstyrt finansiering	2 900 000
Midlertidig stedfortrederordning	4 500 000
Økte utgifter til tilrettelagte tilbud for barn med særlige behov	1 900 000
Økte lønnskostnader barnehageetatens administrasjon 2008-2009	1 500 000
Ikke-kompenserte utgifter til AFP og overtidsgodtgjørelse	1 000 000
Kongsgård barnehage - merutgifter ifbm. brannen	400 000
Sum	23 300 000

På bakgrunn av dette satt rådmannen ned en arbeidsgruppe som skulle klarlegge årsaker og finne innsparingstiltak. Prosjektgruppens arbeid er ferdig og rapport med anbefalinger er utarbeidet. Det vises til "Rapport prosjektgruppe barnehageetaten analyse og innsparingstiltak 2010" for nærmere redegjørelse.

Rådmannen vil komme med anbefalinger på inndekning av underskuddet for 2009 og tiltak for å oppnå framtidig budsjettbalanse i 1. tertialrapport 2010.

Sektorens disposisjonsfond pr. 01.01.2010 er negativt og er på – 23,7 mill kr.

Helse- og sosialsektoren

Helse- og sosialsektoren fikk i 2009 et underskudd på 16,9 mill kr, som tilsvarer et overforbruk på 1,27% i forhold til budsjettet. Det meste av underskuddet er knyttet til aktivitet og prisvekst i barneverntjenesten og i pleie- og omsorgstjenester. Samtidig har det vært besparelse på sosialtjenesten.

Det arbeides med tiltak for å tilpasse budsjetttrammen i 2010 og håndtering av det negative disposisjonsfondet.

Sektorens disposisjonsfond pr. 01.01.2010 er negativt og er på – 24,4 mill kr.

Kultursektoren

Kultursektoren fikk i 2009 et underskudd på om lag 200.000 kr. Dette skyldes en engangssak på regnskapet vedrørende merverdiavgiftsoppgjøret.

Sektorens disposisjonsfond pr. 01.01.2010 er på 2,2 mill kr.

Teknisk sektor 5.1

Teknisk sektor fikk i 2009 et overskudd på 7,1 mill kr. Av disse er 3 mill kr knyttet til prosjektet "gratis buss" som ikke ble gjennomført i 2009. Resterende midler er knyttet til uavsluttede prosjekter, merinntekter hos plan- og bygning og generelt lavere forbruk enn budsjettet på enkelte enheter.

Sektorens disposisjonsfond (ekskl. KE) pr. 01.01.2010 er på 15,1 mill kr.

Kristiansand Eiendom 5.2

Kristiansand eiendom fikk i 2009 en besparelse på 2 mill kr. Hovedårsaken til dette er overforbruk på vedlikeholdsmidler og utgifter knyttet til HMS tiltak på kontorbrakken på Oddernes.

Kristiansand Eiendom sitt disposisjonsfond pr. 01.01.2010 er på 5,2 mill kr.

Administrasjonssektoren

Sektoren fikk i 2009 en besparelse på 1,3 mill kr. Dette er i hovedsak knyttet til besparelser på IT tjenesten og en engangsinntekt vedrørende overtakelsen av IT-driftsansvaret til Sogndalen kommune.

Sektoren har i 2009 fått nedbetalt sitt negative disposisjonsfond og har pr. 01.01.2010 et positivt disposisjonsfond på 570.000 kr.

Skoleetaten

Skoleetaten fikk i 2009 et underskudd på 12,7 mill kr. Mange skoler har i 2009 brukt opp tidligere oppsparte disposisjonsfond og i tillegg har spesielt ungdomsskolene opparbeidet seg negative

disposisjonsfond. Skoledirektøren har i årskontraktene for 2010 pålagt alle enhetsledere med negative sosipisjonsfond, om å utarbeide en plan for hvordan underskuddet skal dekkes inn.

Skoleetaten har pr. 01.01.2010 et negativt disposisjonsfond på -6,8 mill kr.

Rådmannen er bekymret for aktivitetsnivået i Barnehageetaten, Helse- og sosialsektoren og i Skoleetaten med tanke på kostnadsutviklingen og nivået i 2010. Resultatet for sektorene i 2009 er historisk dårlig og inndekning av underskudd på toppen av tilpasning til budsjetttrammen er en stor utfordring.

8. Skatt og rammetilskudd

Formue- og inntektsskatten viser i 2009 en merinntekt i forhold til budsjettet på 13,8 mill kr og en vekst i forhold til 2008 på 6%. Veksten for landet var på 5,9%. Veksten i formues og innteksskatten samordnes med det statlige rammetilskuddet, dvs at rammetilskuddet får en svakere utvikling, slik at kommunens samlede inntekter blir innenfor rammene i statsbudsjettet.

Ordningen med løpende inntektsutjevning medfører at eventuell svikt i skatteinngangen, sammenlignet med landsgjennomsnittet, kompenseres fortløpende i rammetilskuddet. Tilsvarende trekkes kommunene for eventuelle merinntekter i forhold til landsgjennomsnittet. Kristiansand fikk en lavere skattevekst enn landssnittet og fikk på denne bakgrunn tilført 1,9 mill kr i inntektsutjevningen. I forhold til justert budsjett viser netto rammetilskudd en merinntekt på 2,7 mill kr.

9. Forvaltning av energiverksfondet i 2009

Totalporteføljen har i 2009 gitt en avkastning på 9%. I kroner utgjør avkastningen 51,4 mill. Markedsverdien ved starten av året var på 575,2 mill kr, mens den ved utgangen av året utgjør 617,5 mill kr, hvilket innebærer en økning i løpet av året på 42,3 mill kr.

Det ble i perioden netto tatt ut og overført 9,2 mill kr til bykassen, som i all hovedsak gjelder renteterminer fra anleggsobligasjoner. Samtlige aktivaklasser bidrar positivt til avkastningen. Størst bidrag kommer fra norske aksjer med 23 mill kr og norske renter omløp med 11,9 mill kr.

Siden oppstart av porteføljeforvaltningen 31.10.2003 viser totalporteføljen en årlig avkastning på 3,7%. Kommunens langsiktige målsetting er en årlig realavkastning på 3,5% sett over en tiårsperiode. Med en årlig avkastning siden start på 3,7% og en årlig inflasjon på 2%, er resultatet så lange en årlig avkastning på 1,7%. Dette er under målsettingen.

10. Bykassens likviditet

2009 har gjennomgående vært preget av akseptabel likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. Investeringer er i 2009 i mindre grad enn tidligere finansiert av likviditets-beholdningen. Langsiktig likviditetsreserve har blitt svekket, og vil bli ytterligere svekket etter hvert som kapitalfondet benyttes til finansiering av investeringer. For å ha god likviditet, bør kontantbeholdningen være minst 1/12 av omsetningen og forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld bør ikke være lavere enn 2. Likviditeten i 1. tertial 2010 forventes å være akseptabel. På grunn av bruk av kapitalfond utover i 2010, ventes likviditeten å bli svekket utover i året. Låneopptak til investeringer må derfor foretas på tidligere tidspunkt i året enn det som har vært praksis tidligere.

Det anbefales foreløpig ikke å treffe tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd, vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten, til tross for at marginene er små. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter. Eventuell økning i akkumulert premieavvik som disponeres i driften vil forverre likviditetssituasjonen, slik at en i forbindelse med handlingsprogrammet for 2011-2014 kan måtte vurdere tiltak for å unngå for svak likviditet.

Dato: 11.05.2010
Saksnr.: 201003580-2
Arkivkode E: 151
Saksbehandler: Arne Henrik Lukashaugen

Saksgang
Formannskapet
Bystyret

Møtedato
26.05.2010
02.06.2010

Årsregnskap 2009 - Kristiansand kommune

Sammendrag:

Årsregnskapet 2009 legges herved frem for politisk behandling og godkjenning. En mer fullstendig presentasjon av årsregnskapet i form av kommentarer, avviksanalyser og vurderinger, er inntatt i årsrapporten som fremmes parallelt som egen sak. Denne saken dreier seg derfor kun om den formelle godkjenningen på bakgrunn av revisjonsberetningen og behandlingen i kontrollutvalget.

Bykassens regnskap viser for 2009 et positivt netto driftsresultat på 183,2 mill kr og et regnskapsmessig resultat på kr 7.846.885. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer, dekning av tidligere års regnskapsunderskudd, samt avsetning til fond. En kommune kan kun unntaksvis operere med negativt netto driftsresultat. Reserver fra tidligere år, i form av akkumulerte overskudd eller disposisjonsfond, må da finansiere et negativt netto driftsresultat. Når alle reserver er oppbrukt krever kommuneloven at det er balanse i de løpende inntekter og utgifter.

Enkelte sektorer har i 2009 hatt betydelig merforbruk. Den økonomiske situasjonen for Kristiansand ved utgangen av 2009 er svært stram til tross for et akseptabelt resultat i 2009. Bakgrunnen for dette er de store økonomiske utfordringer enkelte sektorer har med seg inn i år 2010 og at kommunen har opparbeidet en høy lånegjeld. Økonomien tilsier at det er lite rom for nye driftstiltak og nye investeringer. Fokus fremover bør derfor være på optimal tjenesteproduksjon innenfor reduserte rammer og ikke på utredning av nye tiltak.

Forslag til vedtak:

1. Det fremlagte årsregnskap for Kristiansand kommune - bykassa fastsettes som kommunens årsregnskap for 2009.
2. Regnskapsmessig resultat utgjør kr 7.846.885,52 Beløpet avsettes til disposisjonsfond til nedbetaling av premieavvik pensjon.
3. Overskridelser for investeringsprosjekter behandles på følgende måte:
Den midlertidige finansieringen godkjennes. Endelig finansiering vedtas når sluttregnskap forelegges bystyret i samsvar med investeringsinstruksen.
4. Teknisk underskudd i investeringsdelen, kr 768.707, godkjennes midlertidig finansiert som underskudd i investeringsregnskapet og dekkes inn når låneopptak gjennomføres og eventuelle salgsinntekter og investeringstilskudd mottas.
5. Avsetninger til disposisjonsfond når det gjelder ubrukte midler til erstatninger til barnehjemsbarn og omtakseringsprosjektet godkjennes med samlet 29,7 mill kr. Videre godkjennes egen avsetning tilsvarende sektorenes netto negative resultat på 44,5 mill kr.

Tor Sommerseth
rådmann

Arne Henrik Lukashaugen
regnskapssjef

Trykte vedlegg:

- Revisjonsberetning datert 08. april 2010
- Bykasseregnskapet 2009- del 1 Hovedoversikter (unntatt regnskapsskjemaene)
- Noter
- Hovedtallsanalyse
- Kontrollutvalgets møteprotokoll fra møte 03.05.2010

Utrykte vedlegg:

- Fullstendig årsregnskap for 2009 Kristiansand kommune

Bakgrunn for saken :

Bykasseregnskapet er regnskapsført i henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning av 15.12.2000 nr 1424 med senere endringer, samt tilrettelagt for statlig rapportering i henhold til forskrift av 15.12.2000 nr 1425 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (KOSTRA).

Kommunen legger frem lokalt tilpasset regnskap til fastsetting, jf. bystyresak 213/93.

Årsregnskapet består av driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, noter , regnskapsskjemaer, hovedoversikter, statlig rapportering (KOSTRA), samt diverse vedlegg. Årsregnskapet er avgitt av administrasjonen 13.02.2009, hvilket er innenfor fristen for avleggelse av regnskap for kommuner.

Revisjonsberetning datert 08. april 2010 følger vedlagt.

I henhold til kommunelovens §48 nr 3 må denne saken angi disponeringen av regnskapsoverskuddet. I 2009 ble det et regnskapsmessig overskudd på kr 7.846.885. Rådmannen forslår at beløpet avsettes til eget fond til dekning av premieavvik pensjon for å unngå at likviditeten tappes når akkumulert premieavvik fortsatt øker.

Avsetning til disposisjonsfond når det gjelder ubrukte midler til erstatninger til barnehjemsbarn er foretatt i sektor 9 med kr 25.233.000. Det er avsatt kr 4.465.350 i forbindelse med omtakseringsprosjektet. Videre er avsatt et beløp på kr 44.553.183 tilsvarende sektorenes merforbruk til sentralt disposisjonsfond. Disse administrative avsetningene foreslås godkjent av bystyret i forbindelse med behandlingen av regnskapet da disse ikke er hjemlet i dagens delegasjonsreglement. Regler for håndtering av over- og underskudd i bykassens enheter er innarbeidet i delegasjonsreglementet for budsjettsaker, vedtatt av bystyret i sak 150/2001. Generelt gjelder at *enheter* med overskudd kan avsette dette (90%-av overskuddet) til disposisjonsfond for senere bruk. Rådmannen vil ved neste revisjon av reglementet tilrå at det innarbeides egne regler knyttet til besparelser i sektor 9.

Formues- og inntektsskatten i 2009 viser merinntekt i forhold til budsjettet på 13,8 mill kr og en vekst i forhold til 2008 på 6,0 %. Veksten i formues- og inntektsskatten samordnes med det statlige rammetilskuddet, dvs at rammetilskuddet får en svakere utvikling, slik at kommunenes samlede inntekter blir innenfor rammene i statsbudsjettet. For hele landet utgjør veksten i formues- og inntektsskatten 5,9 % i 2009. Kristiansand kommunes skatteinntekter ligger på 97,7 % av landsgjennomsnittet i 2009. I 2008 var dette tallet 99,0 %.

Ordningen med løpende inntektsutjevning medfører at en eventuell svikt i skatteinntangen, sammenlignet med landsgjennomsnittet, kompenseres fortløpende i rammetilskuddet. Tilsvarende trekkes kommunene for eventuelle merinntekter i forhold til landsgjennomsnittet. Vår skattevekst var noe lavere enn skatteinntangen på landsbasis i 2009 målt pr innbygger. Inntektsutjevningen viser derfor kompensasjon på 1,9 mill kr. I forhold til justert budsjett viser netto rammetilskudd en merinntekt på 2,7 mill kr i 2009.

Energiverksfondet har i 2009 gitt en avkastning på 9,0 %. I kroner utgjør avkastningen 51,4 mill. Samtlige aktivaklasser bidrar positivt til avkastningen. Størst bidrag kommer fra norske aksjer med 23,0 mill kr og norske renter omløp med 11,9 mill kr.

Siden oppstart av porteføljeforvaltningen 31.10.2003 viser totalporteføljen en årlig avkastning på 3,7 %. Kommunens langsiktige målsetting er en årlig realavkastning på 3,5 %, sett over en tiårs periode. Denne målsettingen var tidligere 4,25 %, men ble nedjustert i forbindelse med tertialrapporten for 2. tertial. Med en årlig avkastning siden start på 3,7 % og en årlig inflasjon på 2,0 %, er resultatet så langt en årlig realavkastning på 1,7 %, noe som er under målsettingen.

Momskompensasjonsordningen når det gjelder investeringer, viser netto merinntekt på 14,3 mill kr i sektor 9.

2009 har gjennomgående vært preget av akseptabel likviditet på grunn av opparbeidede fondsreserver. I likviditetsstyringen ses alle kommunale midler under ett og knyttes til det gjennomsnittlige innskuddsvolum i bykassens konsernkontosystem og plasseringer i finansmarkedet. Fleksibiliteten i konsernkontosystemet innebærer at kommunen kan klare seg med en rimelig lav kontantbeholdning og likevel være tilstrekkelig likvid i det daglige. Foliorenten er redusert fra 3,7 % i januar til 2,0 % i desember. Gjennomsnittet for 2009 har vært 2,3 %.

Det anbefales foreløpig ikke å treffe tiltak for å bedre bykassens likviditetsreserve. Så lenge kommunen unngår betydelige regnskapsunderskudd, vil det ikke være noen umiddelbar fare for likviditeten, til tross for at marginene er små. Det anbefales likevel at likviditetsreserven bevares ved at kommunen opprettholder reserver i form av disposisjonsfond, for lettere å håndtere svingninger i driftsinntekter og driftsutgifter. Eventuell økning i akkumulert premieavvik som disponeres i driften vil forverre likviditetssituasjonen, slik at en i forbindelse med handlingsprogrammet for 2011-2014 kan måtte vurdere tiltak for å unngå for svak likviditet.

Investeringsnivået er høyt og dermed også lånegjelden. Bykassens lånegjeld uten pensjon utgjør 4.591,9 mill kr pr 31.12.2009, hvilket er en økning på 622,8 mill kr sammenlignet med 31.12.2009. Økningen har flere årsaker, bl.a. opptak av lån til investeringer som er budsjettet tidligere år. Etterslepet i låneopptak er redusert betydelig. Løpende avdrag har bidratt til reduksjon av lånegjelden.

Pensjonsutgifter belastes kommuneregnskapet som følge av gjennomsnittsberegninger. Eventuell besparelse skal belastes fremtidige budsjetter over 15 år. Premieavviket for pensjon ble positivt med 34,3 mill kr i 2009 medregnet amortisering (utgiftsføring) av tidligere positive premieavvik. Premieavviket viser et negativt avvik i forhold til budsjettet beløp på kun kr 184.000. Akkumulert premieavvik er 294,6 mill kr, dvs at det i driften de senere årene netto er inntektsført et tilsvarende beløp. Kommunen må selv dekke beløpet over fremtidige budsjetter. Av dette kan 63,0 mill kr dekkes av eget disposisjonsfond.

Den økonomiske situasjonen for Kristiansand ved utgangen av 2009 er svært stram. Bakgrunnen for dette er de store økonomiske utfordringer enkelte sektorer har med seg inn i år 2010. Økonomien tilsier at det er lite rom for nye driftstiltak og nye investeringer. Fokus fremover bør derfor være på optimal tjenesteproduksjon innenfor reduserte rammer og ikke på utredning av nye tiltak.

Dato: 14.04.2010
Saksnr.: 201003509-1
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Kari Tønnesland

Saksgang

Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

27.04.2010
26.05.2010

Oversendelses forslag - Svar på bystyrets oppfordring om hvordan man best mulig kan la foreldre og elever i større grad være med å evaluere utdanningsopplegg, lærere, fagområder og arbeidsmiljø på skolene

Sammendrag:

Orientering til Oppvekststyret.

Oversendelsesforslag i forbindelse med handlingsprogrambehandlingen desember 2009.
Bystyret ber administrasjonen vurdere hvordan man best mulig kan la foreldre og elever i større grad være med å evaluere utdanningsopplegg, lærere, fagområder og arbeidsmiljø på skolene.

Læringssynet, som ligger til grunn for læreplanen *Kunnskapsløftet*, vektlegger medvirkning fra elever og foresatte i læringsprosessene. Involvering og deltakelse er en forutsetning for indre motivasjon og engasjement. Fra sentralt hold lages det for tiden en rekke nyttige styringsredskap til bruk for skoler, kommuner og nasjonalt nivå. Ulike undersøkelser er en håndsrekning for å kunne skaffe seg mer solide og holdbare data om tilstanden i egen organisasjon på områder med stor betydning for elevenes utbytte av egen skolegang. Redskapene trenger å bli bedre kjent og brukt systematisk og målrettet, som del av kvalitetsarbeidet i sektoren.

Elevundersøkelsen er obligatorisk i Kristiansand fra 5. trinn til 10. trinn (nasjonalt obligatorisk 7. trinn, 10. trinn). Undersøkelsen legger vekt på at elevene sier sin mening om læring og trivsel. Den har en rekke spørsmål innen de mest sentrale områdene i elevenes skolehverdag. Dette gjelder både innen det fysiske læringsmiljøet, trivsel/mobbing, men også i stor grad innen alle fag som elevene har og lærernes evne til å motivere og følge opp elevenes faglige utvikling. Skolene kan her finne elevenes vurdering av kvaliteten på undervisningen og lærernes oppfølging i alle fag ned på klassenivå, og dermed gjøre aktuelle tiltak der dette oppleves nødvendig. Resultatene tas opp i ulike fora både internt på skolene og i samtaler mellom skoledirektøren og hver skole.

Foreldreundersøkelsen ligner den for elevene. Alle skolene oppfordrer foreldrene til å svare på undersøkelsen. På undersøkelsen kan foreldre/foresatte svare på spørsmål om hvordan de oppfatter barnets læringsmiljø i skolen, og hvordan samarbeidet mellom hjem og skole fungerer. Det er ønskelig å øke svarprosenten.

Nylig er det laget en *Ståstedsanalyse og en organisasjonsanalyse* til bruk for skoler. Elever, foreldre og ansatte på skolen utfordres gjennom spørsmål som omhandler læringsmiljø, læring, relasjoner og faglig utvikling. Undersøkelsen anbefales som grunnlag når skolen vurderer kvaliteter ved egen virksomhet. Hva fungerer godt og skal videreføres? Hvor trengs en særlig innsats framover? Undersøkelsene trekker inn resultater fra nasjonale prøver, elev – og foreldreundersøkelsen og inviterer til refleksjon og overblikk. I forbindelse med *ekstern vurdering* oppfordres skoler å ta disse verktøyene i bruk i forkant av vurderingsuken. Undersøkelsene gjøres obligatoriske for de seks skolene, som årlig skal ha ekstern vurdering i Kristiansand. Opplegget innebærer også intervjuer med utvalgte elever og foresatte. Gjennom en egen plan for gjennomføring av ekstern vurdering skal alle skolene i løpet av de kommende år gjennomføre en slik vurdering med 6 nye skoler hvert år.

Individvurdering – det er kommet ny forskrift 01.08.2009 (undeisvurdering og sluttvurdering). Elevene har krav på vurdering av sin kompetanse i fag og hvordan de ligger an i orden og oppførsel. Elevene skal involveres i vurderingen av eget arbeid og egen faglig utvikling.

Konferansetime/utviklingssamtalen gjennomføres to ganger i året mellom lærer og foreldre/elev. Konferansetimen er en arena for dialog, vurdering faglig sosialt og personlig. Etter fylte 12 år har eleven rett til å være med. *Elevsamtalen/læringssamtalene* danner grunnlag for samtalen med foresatte. Slik lages det et helhetlig system der elever og foresatte involveres i læring og målsetting videre.

Skoleetatens administrasjon skal sammen med Kristiansand kommunale foreldreutvalg igangsette arbeidet med en felles plan for *hjem/skole-samarbeid*. Her vil også skolene og de ansatte bli involvert. Planen skal omhandle struktur på og forventninger til innhold i samarbeidet slik at dette blir mest mulig enhetlig uavhengig av hvilken skole elevene går på.

Kommunen har systematisk opplæring og oppfølging for *elevrådsarbeid*. Elevrådene kan utfordres i forhold til å gi mer direkte oppmerksomhet til kvaliteter som fremmer læring og faglig utvikling. KUU – Kristiansand Ungdomsutvalg har erfarne elever fra grunnskolen som kan utfordres.

Kompetanseprogrammet for Kristiansandskolen inneholder mange elementer som skal bidra til ytterligere engasjement i læringsarbeidet for elevene. (se egen sak).

Styrene ved kommunens skoler har to elevrepresentanter og tre representanter for de foresatte (en foreldrerepresentant utover det Opplæringslova krever). Retningslinjene er nå under revisjon. Gjennom arbeidet i styrene skal både elev- og foreldrestemmen høres og vektlegges. Styrets politiske representant har dessuten mulighet for å bringe informasjon om skolenes drift til sitt politiske parti.

Skoleetatens sentraladministrasjon har faste samarbeidsmøter med det kommunale foreldreutvalget der aktuelle saker vedrørende foreldreinnsflytelse drøftes.

Alle skoler har et eget *miljøutvalg* som skal ivareta arbeidsmiljøet for elevene. Utvalget er på de fleste skoler knyttet opp mot skolenes styre.

Slik den sentrale skoleadministrasjonen vurderer det, er det mange arenaer for at både elev – og foreldrestemmen kan bli hørt. Det er en viktigere jobb å få de mulighetene som alt er der bli så effektive og gode som mulig enn å innføre nye ordninger.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet tar orienteringen til etterretning

Marie Føreland
skoledirektør

Dato: 20.04.2010
Saksnr.: 201003666-1
Arkivkode E: A20
Saksbehandler: Steinar Harbo

Saksgang
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato
25.05.2010
26.05.2010

Høring om forsøkslæreplan i arbeidslivsfag

Sammendrag:

I Stortingsmelding nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja ønsker Kunnskapsdepartementet å bidra til å skape et ungdomstrinn som tar bedre hensyn til variasjonen mellom elevene, og som kan gi bedre motivasjon for flere. I den forbindelse er det gjennomført et forsøk i et utvalg kommuner med et nytt fag på ungdomstrinnet - arbeidslivsfag.

Faget skal gi elever som ønsker det, større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring. Arbeidslivsfaget skal knyttes til de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå.

Kristiansand kommune er med i forsøket med tre skoler. Det er Møvig, Karuss og Havlimyra skoler.

Forslag til vedtak:

1. Kristiansand kommune støtter forslag til forsøkslæreplan i arbeidslivsfaget- nytt praktisk fag på ungdomstrinnet.

Tor Sommerseth
rådmann

Marie Føreland
skoledirektør

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

I Stortingsmelding nr. 44 (2008-2009) Utdanningslinja ønsker Kunnskapsdepartementet å bidra til å skape et ungdomstrinn som tar bedre hensyn til variasjonen mellom elevene, og som kan gi bedre motivasjon for flere. I den forbindelse er det gjennomført et forsøk i et utvalg kommuner med et nytt fag på ungdomstrinnet - arbeidslivsfag.

Faget skal gi elever som ønsker det, større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring. Arbeidslivsfaget skal knyttes til de yrkesfaglige utdanningsprogrammene i videregående opplæring, men tilpasses ungdomstrinnets nivå.

Formålet skal være å styrke elevenes faglige motivasjon, samtidig som det ivaretar utvikling av grunnleggende ferdigheter på en god måte. Det nye faget vil i forsøksperioden være et alternativ som sidestilles med de nåværende valgalternativene til fremmedspråk, norsk/samisk/engelsk fordypning. Elevene skal vurderes med karakter i faget og karakteren skal telle ved inntak til videregående opplæring.

Læreplanen er utarbeidet som grunnlag for de kommunene/skolene som fra høsten 2010 skal delta i forsøket. Utdanningsdirektoratet har invitert 76 nye kommuner til å delta i forsøket i tillegg til de 5 kommunene som allerede deltar i forsøket.

Gjeldende ordning

Elever på 8.–10. årstrinn skal i dag enten ha fremmedspråk eller fordypning i engelsk, norsk eller samisk, jf. forskrift til opplæringsloven § 1-9. Til sammen skal timetallet i løpet av 8.–10. årstrinn være 227 timer, jf. Rundskriv Udir-08-2009.

Fremmedspråk og fordypning i engelsk, norsk eller samisk skal være likestilte fag og derfor like krevende for elevene. Elevene skal ha standpunkt karakter og skal kunne trekkes ut til muntlig lokalt gitt eksamen etter 10. årstrinn. Karakteren skal telle ved inntak til videregående opplæring fra og med skoleåret 2009–2010. Når en elev har valgt enten fremmedspråk eller fordypning i engelsk, norsk eller samisk, skal eleven normalt ha faget på hele ungdomstrinnet. I løpet av første semester på 8. trinn har elevene i samråd med skolen mulighet til å gjøre omvalg. Når særlige hensyn tilsier det, kan skoleeier innvilge overgang på et senere tidspunkt. Uansett når omvalget foretas, skal eleven ved slutten av 10. årstrinn bare vurderes i det nye faget og i forhold til fastsatte kompetansemål etter 10. årstrinn. Skoleeier skal tilby opplæring i fremmedspråk i minst ett av de fire språkene: tysk, fransk, spansk eller russisk etter læreplan i fremmedspråk på nivå I. I tillegg kan det tilbys andre språk, også ikke-europeiske, etter samme læreplan. Skoleeier bestemmer hvilke fremmedspråk elevene skal få tilbud om, og hvordan tilbudet/tilbudene skal organiseres. Elever som velger fremmedspråk på ungdomstrinnet, må velge ett av de fremmedspråkene som skoleeier tilbyr.

Muligheten til fordypning i engelsk, norsk eller samisk er et alternativ for elever som ønsker å øke sin kompetanse i ett av disse språkene i stedet for å begynne med et nytt fremmedspråk. Skoleeier bestemmer hvilke av de tre mulighetene for fordypning elevene skal få tilbud om, og hvordan dette skal organiseres. Elever som vil ha fordypning, må velge ett av de språkene det tilbys fordypning i.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføring av et alternativ til språklig fordypning vil medføre behov for flere lærerressurser. Forsøksskolene vil i de tre årene forsøket varer, bli tilført ekstra økonomiske midler.

Forsøkslæreplan for arbeidslivsfag

Formål

Arbeidslivsfag skal bidra til å bygge opp praktisk kompetanse som er nødvendig for å utvikle tjenester og produkter i samfunnet. Faget skal hjelpe elevene til å forstå krav som stilles til yrkesutøvelse og til yrkesutøvere. Mange elever ønsker og har behov for en mer praktisk skolehverdag, og gjennom faget skal ungdom få praktisk trening og innsikt i hvordan arbeidslivet fungerer.

Opplæringen skal stimulere elevenes interesser og gi motivasjon, arbeidsglede og opplevelse av mestring gjennom arbeid med tjenester og produkter. Faget skal legge grunnlag for gode arbeidsvaner og fremme evne til samarbeid. Elevene skal lære begreper og arbeidsmetoder innenfor yrkesfagene og utvikle evne til god samhandling med mennesker og godt håndlag med verktøy. I faget skal eleven gjennomføre en stor bredde i aktiviteter frem til ferdigstilt tjeneste eller produkt. Gjennom det praktiske arbeidet skal elevene se nytten av og behovet for å utvikle de grunnleggende ferdighetene. Opplæringen skal tilby praktisk arbeid med oppgaver som særpreger ulike yrker, og kan foregå i samarbeid med fagmiljøer lokalt eller regionalt. Det skal videre legges til rette for å bruke varierte arbeidsformer med relevante materialer, redskaper og teknikker. Gjennom arbeid med tjenester og produkter skal faget bidra til å utvikle selvstendighet, samarbeid, entreprenørskap og kreativitet. Opplæringen skal legge til rette for faglig utvikling fra bredde til dybde innenfor arbeidsoppgaver i yrker.

Struktur

I faget skal elevene jobbe praktisk med arbeidsoppgaver som er hentet fra yrkesfaglige utdanningsprogrammer i videregående opplæring og tilpasset ungdomstrinnet. Unntaket er utdanningsprogrammet medier og kommunikasjon. Faget er strukturert i hovedområder som det er formulert kompetansemål innenfor. Hovedområdene utfyller hverandre og må sees i sammenheng.

Beskrivelse av hovedområdene

Tjenester og produkter

Sentralt i hovedområdet er planlegging, utførelse og dokumentasjon av praktisk arbeid etter kvalitetskrav og refleksjon knyttet til egne arbeidsprosesser. Valg av hensiktsmessige råvarer, materiell og tjenester inngår i hovedområdet. Økonomiske rammer og beregninger inngår også.

Videre skal det brukes verktøy og arbeidsteknikker som er egnet for å utføre arbeidet.

Yrkesetikk og arbeidsmiljø

Sentralt i hovedområdet står orden på arbeidsplassen, helse, miljø og sikkerhet. Videre inngår etikk, samarbeid og service.

Timetall i faget

Timetall er oppgitt i 60-minutters enheter.

UNGDOMSTRINNET

8.–10. årstrinn 227 timer

Grunnleggende ferdigheter

Grunnleggende ferdigheter er integrert i kompetansemålene, der de bidrar til utvikling av og er en del av fagkompetansen. I arbeidslivsfag forstås grunnleggende ferdigheter slik:

Å kunne uttrykke seg muntlig i arbeidslivsfag innebærer å kommunisere, begrunne og forklare arbeidet.

Å kunne uttrykke seg skriftlig i arbeidslivsfag innebærer å planlegge, presentere og beskrive eget arbeid.

Å kunne lese i arbeidslivsfag innebærer å lese og forstå tegninger, tabeller, bruksanvisninger og arbeidsbeskrivelser

Å kunne regne i arbeidslivsfag innebærer å bruke, bearbeide og tolke relevant tallmateriale og foreta enkle kostnads- og mengdeberegninger.

Å kunne bruke digitale verktøy i arbeidslivsfag innebærer å kommunisere og dokumentere, å finne, velge ut og bearbeide informasjon.

Kompetansemål

Etter 10. årstrinn

Tjenester og produkter

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Planlegge, utføre og ferdigstille tjeneste og produkt etter kvalitetskrav
- Velge hensiktsmessige råvarer, materiell og tjenester
- Utnytte råvarer og materiell økonomisk
- Ta vare på og vedlikeholde verktøy og utstyr
- Beregne kostnader knyttet til produksjon av tjenester og produkter
- Bruke arbeidsteknikk og verktøy tilpasset arbeidsoppgavene
- Bruke relevante faguttrykk i det enkelte fagområdet
- Vurdere og dokumentere kvaliteten av eget arbeid

Yrkesetikk og arbeidsmiljø

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- Utføre arbeid i tråd med arbeidslivets etiske normer og retningslinjer
- Utføre arbeid i tråd med helse-, miljø- og sikkerhetsregler
- Holde orden på arbeidsplassen
- Yte service og gjøre rede for betydningen av service i arbeidslivet
- Kommunisere og samarbeide med andre i en arbeidssituasjon

Vurdering i faget

Bestemmelser for sluttvurderingen:

Standpunktvurdering

10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet: Elevene skal ha én standpunktarakter.

Eksamen for elever

10. årstrinn eller på det årstrinnet faget blir avsluttet: Elevene kan trekkes ut til muntlig eksamen med praktisk innslag. Muntlig eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt.

De generelle bestemmelsene om vurdering er fastsatt i forskrift til opplæringsloven.

Dato: 25.03.10
Saksnr.: 200601078-93
Arkivkode O: PROS: MARINETOMTA

Saksbehandler: Sigurd Paulsen

Saksgang

Helse- og sosialstyret
Kulturstyret
Oppvekststyret
Formannskapet

Møtedato

11.05.2010
19.05.2010
25.05.2010
26.05.2010

FOLKEHELSESATSING I AKTIVITETSSENTERET/AQUARAMA

Sammendrag:

Det er i det videre arbeidet med forprosjektet til Aquarama, behov for en avklaring av arealbehov i Aquarama, spesielt knyttet til frisklivssenter og lavterskelaktivitetene.

Folkehelsetilbudet i Aquarama har fokus på lavterskelaktivitet og tilbyr en rekke forebyggende tiltak og tjenester for både skolebarn, ungdom, voksne og eldre. Økt tilgang til svømmehall, gymnastikk- og aktivitetsarealer gir muligheten for økt aktivitetsnivå for et bredt utsnitt av befolkningen, mens tilrettelagte aktiviteter på frisklivssenteret og helsestasjonen kan hjelpe de som trenger, med å forebygge sykdom og påvirke til mestring og bedre helse.

Fremstillingen konkluderer med at aktivitetssenteret gir gode muligheter for lavterskelaktiviteter knyttet til ledig kapasitet i svømmehall og idrettshall samt leie av tilpassede aktivitetsarealer.

En samlokalisering av sentrum / lund helsestasjonstjenester, aktiv fritid og utøvende del av folkehelse kan vi gode synergieffekter i aktivitetssenteret. Frisklivssentralen er lokalisert i 1. etasje og kan bli en god møteplass for publikum for informasjon og rådgivning om livsstilsendringer.

Forslag til vedtak:

1. Saken tas til orientering

Postadresse
Kristiansand kommune
Samfunnsmedisinsk enhet

Postboks 417, Lund Kristiansand

Besøksadresse
Dronningensgate 23
Vår saksbehandler
Øyvind Haarr
Telefon/Telefaks
38 07 57 38/

E-postadresse
post.hsstab@kristiansand.kommune.no
Webadresse
<http://www.kristiansand.kommune.no/>
Foretaksregisteret
NO963296746

Tor Sommerseth

rådmann

Lars Dahlen
helse- og sosialdirektør

Trykte vedlegg:

1. Tegninger av mulige arealer til folkehelseformål i Aquarama
2. Strategidokument for folkehelse i Aquarama Kristiansand - Kortversjon 22.03.2010

Utrykte vedlegg:

Bakgrunn for saken :

Samfunnsmedisinsk enhet har fått i oppdrag fra prosjektgruppa for Aktivitetssenteret å skissere aktuell folkehelsesatsing i Aquarama.

Enhet har deltatt aktivt i utvikling av Aquarama-senteret helt siden oppstarten av planleggingsarbeidet. Underveis har mye blitt endret sammenliknet med de opprinnelige intensjonene, bl.a. med at utgangspunktet hadde et stort innslag av private aktører i Aquarama.

I kontrakten som er inngått mellom Kommunen og Aquarama A/S, er det gjort avtale om offentlige arealer til et folkebad, arrangementshall og til et frisklivssenter.

Høsten 2009 ble det utarbeidet et strateginotat for folkehelsearbeidet tilknytning til Aquarama og Aktivitetssenteret. Rapporten beskriver hvordan en folkehelsesatsing gjennom Aquarama kan organiseres, hvilke muligheter Aquarama som folkehelsearena har, og hvilke rammer det er behov for. Vedlagt følger en kortversjon av dette strateginotatet.

I vinter har Aquarama Kristiansand AS jobbet med konkrete forslag til tiltak for å nå målene for folkehelsesatsing som ble beskrevet i strategidokumentet. Samfunnsmedisinsk enhet har deltatt i dette arbeidet.

Ut fra foreliggende dokumenter og dokumentasjon, er det nå mulig å konkretisere hva kommunens muligheter innen folkehelsearbeidet på Aquarama kan være. For å komme videre i arbeidet, bør det nå tas strategiske valg på hvilke konsepter man ønsker å satse på. De valg en her tar, kan få betydning for hvilke forpliktelser kommunen kan få overfor Aquarama. I tillegg kan det få betydning for drift og organisering av kommunens tjenester som er aktuelle å se i sammenheng med folkehelsesatsing i selve Aktivitetssenteret.

Folkehelsetilbudet i Aquarama har fokus på lavterskelaktivitet og tilbyr en rekke forebyggende tiltak og tjenester for både skolebarn, ungdom, voksne og eldre. Økt tilgang til svømmehall, gymnastikk- og aktivitetsarealer gir muligheten for økt aktivitetsnivå for et bredt utsnitt av befolkningen, mens tilrettelagte aktiviteter på frisklivssenteret og helsestasjonen kan hjelpe de som trenger, med å forebygge sykdom og påvirke til mestring og bedre helse.

Nasjonale mål for folkehelsearbeidet, og kommunens oppfølging av det
Samhandlingsreformen har trukket fram folkehelsesatsing som et hovedområde innen forebyggende helsearbeid. I helsedirektoratets nasjonale målsettinger og prioriteringer for 2010, er et av hovedbudskapene rettet mot forebyggende helsearbeid:

"1. Det forebyggende arbeidet i kommunene skal styrkes. Det er lagt midler til kommunenes ramme i 2010 bl.a. for dette formålet. Vi ber om at kommunene i 2010 prioriterer:

- 1. å skaffe oversikt over helsetilstand og viktige påvirkningsfaktorer. Oversikten bør ligge til grunn for politisk behandling*
- 2. styrke helsestasjon og skolehelsetjeneste*
- 3. etablere og utvikle lavterskeltilbud med lærings- og mestringsaktiviteter på levevaneområdet*

I sak til Helse- og sosialstyret 09. mars 2010 om forslag til rammebetingelser og prosjektorganisering i forarbeidet til samhandlingsreformen, beskrives det hvordan kommunen kan forberede en realisering av samhandlingsreformen.

Forslag til kommunens folkehelsesatsing i Aquarama

Kommunens satsing på aktiviteter innen folkehelse i Aquarama, kan sees i lys av kommunens arbeid med å implementere samhandlingsreformen.

For de arealer i Aquarama som er planlagt til folkehelseformål, kan følgende bruk være aktuell:

Bruk	Arealer
Offentlige arealer kommunen allerede har avtale med Aquarama om:	
Folkebad inkl. kjeller	10.600 m ²
Idrettsanlegg, hall	3.600 m ²
50% andel fellesareal	800 m ²
Frisklivssenter	100 m ²
Aktuelle arealer for langtidsleie:	
Helsestasjon Sentrum/Lund	500 m ²
Fysioterapi barn/unge S/L	100 m ²
Familiesenter S/L	150 m ²
Aktiv Fritid S/L	72 m ²
Folkehelse/Miljørettet helsevern	36–230 m ²
Andre aktuelle leiearealer for kommunal/privat bruk (ikke avklart)	
3 Gymnastikk- og aktivitetssaler tilpasset lavterskeltilbud, inkl. garderober og lager)	560 m ²
Øvrige arealer	
Forretnings-/kontorarealer	6.188 m ²
Hotell	9.400 m ²
Fellesareal 50%	800 m ²
Parkeringskjeller	6.600 m ²
TOTALT	39.700 m²

Konkret kan en satsing på folkehelse i Aquarama deles inn i fire konsepter:

1. Frisklivssenter

I intensjonsavtale med Vest-Agder fylkeskommune (VAF) fra 2006, er etablering av frisklivssenter i aktivitetssenteret beskrevet. VAF stiller seg fortsatt positive til avtalen som i samarbeid med SSHF og UiA kan bli en viktig satsing for kommunen og knutepunktregionen for modellutvikling livstilsintervensjon. Avtalen vil bli reforhandlet i løpet av prosjektperioden.

I sak til Helse- og sosialstyret 09. mars 2010 om rammebetingelser og prosjektorganisering i forarbeidet til samhandlingsreformen, legges det til grunn at aktiviteter for å forebygge livsstilssykdommer blir viktig. I tråd med hovedstrategier for folkehelsearbeidet i Kristiansand (ref. pkt 6.1.3 i strategidokumentet for folkehelsearbeid) skal Frisklivssenteret være en base for "en ny giv". Frisklivssenteret skal være en arena der det arbeides for å redusere livsstilssykdommer og sykefravær for å behandle mindre på sikt. Kommunen vil med Frisklivssenter gi sitt bidrag inn i en brobygging mellom behandlende og forebyggende tjenester.

Eksempler på tilbud i et slikt senter kan være informasjon, rådgivning og veiledning innen:

- Fysisk aktivitet
- Kostholdskurs
- Snus/røykesluttkurs
- Etablering av en "møteplass" for oppfølging av sykemeldte ansatt i kommunen (forslag fra KE)

- Bedrifter, lag og foreninger kan nyttiggjøre seg et frisklivssenter, både direkte med å ha avtaler om å benytte fasilitetene i frisklivssenteret, og med å bruke den kompetansen og det nettverket et slikt frisklivssenter kan besitte.

Det kan ytes tjenester både på individuelt og gruppebasert nivå.

Kommunen ønsker også å utvikle modellen for "Aktivitet på Resept" innenfor rammene av Frisklivssenteret, slik at en kan nå større deler av befolkningen.

Kommunen tror dette konseptet vil være fruktbart og ønsker å arbeide for realisering i perioden frem til ferdigstillelse av Aquarama.

Lokaliteter i 1. og 2. etasje i Aquarama med bl.a. kontorfasiliteter, møterom og publikumsmottak, er planlagt til formålet. Det vil i tillegg være gunstig for frisklivssenteret å kunne benytte tilpassede gymnastikk- og aktivitetsarealer (beskrevet i punkt 4).

I forbindelse med Frisklivssenteret som ramme for utvikling av reseptmodellen blir det nødvendig å ha tilgang til aktivitetsarealer til fortløpende kursing av nye aktivitetsledere. Det kan her bli aktuelt for kommunen å leie dele av den åpne idrettshallen. Kristiansands tverrkommunale samarbeid rundt "Aktivitet på resept" innebærer felles kursopplegg på tvers av Knutepunkt kommunene. Dette tilsir et økt behov for ovenstående type aktivitetsareal.

2. Forebyggende tjenester innen helse

Aktuelle tjenester i Sentrum/Lund helsetjeneste med helsestasjon, familiesenter, fysioterapi til barn og unge og aktiv fritid flyttes fra eksisterende lokaler i Sandens kjøpesenter til Aquarama. I tillegg vurderes det om tjenester i samfunnsmedisinsk enhet er aktuelle å overflytte til Aquarama. Ny organisering ifm rådhuskvartalet vil avklare dette.

Det sees på som en stor fordel at forebyggende helsetjenester kan samles i et kontorfellesskap som det legges opp til i Aquarama. Det har også en strategisk plassering ift aktuelle målgrupper, i forbindelse med videregående skoler, svømmeanlegg, frisklivssentral mv. Aktiv fritid, samt fysioterapi til barn og unge, har et stort behov for å få tilgang til tilpassede gymnastikk og aktivitetsarealer.

For helsestasjon og familiesenter vil det være en fordel å ha lokaler som en kan komme til med bil, og hvor det er god tilgjengelighet for barneverner.

Tjenestene vil kunne ha nytte av lokalisering i Aquarama, som følge av tilgang til de tilpassede gymnastikk- og aktivitetsarealer, og som følge av informasjonsutveksling med frisklivssenteret og folkehelseressursene.

Lokaliteter i 2. og 3. etasje med kontorfasiliteter, samtalerom, fellesarealer, møterom og publikumsmottak, er planlagt til formålet.

3. Lavterskelaktiviteter i svømmehallen mellom kl 0800 og 1600

Kommunen har i avtalen med Aquarama, tilgang til skolesvømming mellom kl 0800 og 1600 på dagtid. Hovedmålgruppen for dette er skoleelever, som kan disponere opp til ¾ av kapasiteten i svømmeanlegget. Resterende ¼ av den ledige kapasiteten er reservert til betalende publikum.

Det kan være aktuelt å fylle ledig kapasitet som ikke benyttes direkte til skolesvømming med lavterskelaktiviteter. Dette kan være en del av satsingen for å nå de nasjonale målene om etablere og videreutvikle lavterskeltilbud for å forebygge risiko for funksjonstap, redusere risiko for sykdomsutvikling og påvirke individets egenmestring.

Arbeidsutvalget for folkehelse kan utvikle et konsept basert på arbeidet opp mot frisklivssentral som benytter svømmehallens ledige kapasitet. Lavterskelgrupper som kan være aktuelle for et slikt svømmetilbud, kan for eksempel være aktiv fritid, innvandrere, eldre, inaktive personer, adferds- og rusproblematikk. Det bør legges opp til at lavterskelgruppene ikke kan være grupper som normalt er ordinære betalende brukere av folkebadet.

4. Gymnastikk- og aktivitetsarealer tilpasset lavterskeltilbud

I de nasjonale prioriteringene for 2010 er satsing på lavterskelaktiviteter et av hovedbudskapene, og tilpassede arealer for dette, er et behov både i dag og fremover. Også i arbeidet med kommunedelsplan for idrett og friluftsliv, er det avdekket et behov for en økt tilgjengelighet på gode og tilpassede aktivitetsarealer. Målgruppen er de som ikke kan benytte seg av organiserte tilbud innen idrett, inaktive personer, samt de som ellers ikke bruker ordinære idrettsanlegg. De planlagte arealene i Aquarama synes godt egnet for aktiviteter til slike lavterskelgrupper. Mulige bruksområder for kommunen kan f. eks være overfor aktivitet på resept, opp av go'stolen, fysioterapi til barn og unge, bedriftsidrettstiltak, aktiv fritid, innvandrere, eldre, inaktiv ungdom, adferds- og rusproblematikk. Aquarama har foreslått i skisseprosjektrapporten 3 aktivitetssaler på totalt 400 m². Lokalene har i tillegg egne dusj/garderobemuligheter og lager. Arbeidsutvalget for folkehelse kan utvikle konkrete konsepter for hvilke behov kommunen har. Dette kan danne grunnlag for hvilket omfang en leieavtale vil få.

Økonomi

Det er utarbeidet et tilleggsdokument til strategidokument for folkehelse i aquarama for å søke å avklare om det er noen økonomiske gevinster ved folkehelsesatsing i et slikt aktivitetssenter. Konklusjonen på utredningen er at man er kommet langt på vei med tanke på utvikling av metode for verdsetting av samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet, men det må utarbeides klare og allment aksepterte retningslinjer før en eventuell bred anvendelse kan tas i bruk i helsesektoren. Helsedirektoratet sier at det bør iverksettes studier for å få oppsummert og verifisert den positive helseeffekt fysisk aktivitet har for alle sykdomsgrupper, og dermed å fremskaffe ett sikrere anslag på antall kvalitetsjusterte leveår som kan vinnes (Hdir, 2008c). "*Aktivitetshåndboken*" fungerer som en god kilde på effekt av fysisk aktivitet i forebygging og behandling for ulike sykdomsgrupper (Hdir, 2008d). Det gjenstår riktignok å tallfeste effekter av fysisk aktivitet for ulike sykdomsgrupper målt i vunne kvalitetsjusterte leveår.

Alle utleiearealer i Aquarama er planlagt som kommersielle utleiearealer. For kommunen som leietager i et slikt perspektiv, er det en forutsetning at leieprisene blir konkurransedyktige.

Arealer for langtidsleie baseres på markedspriser som kommunen leier i dag og forutsettes ikke å medføre økte kostnader. Mulig bruk av ledig kapasitet i svømmehall og/eller idrettshall er basert på den ingåtte avtalen om kommunens behov for "skolesvømming" og/eller gymnastikk/hallidrett. Lavterskeltilbud vil i relativt liten grad kunne finansieres av brukere og må derfor ansees som kommunal finansiering. Bruk av tilpassede aktivitetsarealer vil kreve tilleggsfinansiering som må sees opp mot kommunens prioritering i handlingsplansammenheng.

Tegninger av mulige arealer til folkehelseformål i Aquarama (foreløpige tegninger)

Architectural floor plan of the 2nd floor of the BRA building. The plan shows a large hall area on the left (Bane kampsituasjon) and a series of rooms on the right. The rooms are numbered 1 to 10, each with a specific area. The plan also shows a central corridor (TRIBUNE ADKOMST) and a large hall (SAL-HELSE) at the bottom. The plan is labeled with '2. ETG. BRA 548m2' and '1:200'.

Rooms and areas:

- 9 KOMP. 11,5m²
- 8 KOMP. 11,5m²
- 7 KOMPETANSE 11,5m²
- 6 KOMPETANSE 11,5m²
- 5 KOMPETANSE 11,5m²
- 4 KOMPETANSE 11,5m²
- 3 KOMPETANSE 11,5m²
- 2 KOMPETANSE 11,5m²
- 1 KOMPETANSE 11,5m²
- 10 SAM.MED. 11,5m²
- 9 SAM.MED. 11,5m²
- 8 SAM.MED. 11,5m²
- 7 SAM.MED. 12,0m²
- 6 SAM.MED. 12,0m²
- 5 SAM.MED. 12,0m²
- 4 SAM.MED. 12,0m²
- 3 SAM.MED. 12,5m²
- 2 SAM.MED. 13,0m²
- 1 SAM.MED. 12,0m²

Other rooms and areas:

- 4,5m²
- TRAPPEROM 30,5 m²
- TEK. KOKKE
- LAGER 10,0m²
- MØTEROM 28,0m²
- MØTEROM 16,0m²
- PAUSE
- WC
- WC
- KOP. PRINT
- LAGER
- HC.WC
- BK
- INFO
- RESEPSJON
- TOALETTER 16,1 m²
- VRIMLEREAL 251,6 m²
- SAM. MED. / KOMPETANSESENTER MØTEROM

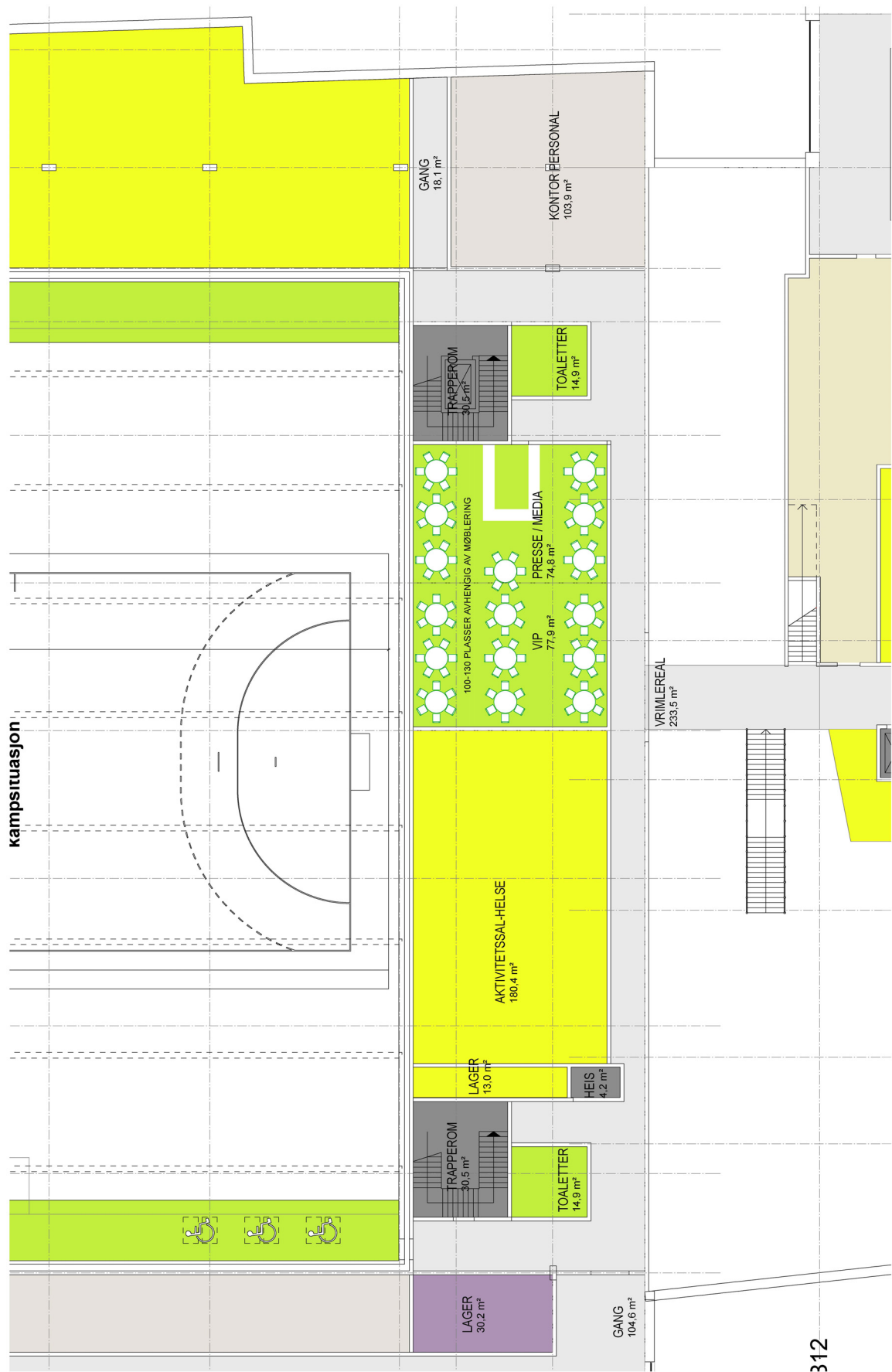
Dimensions: 22000, 44000, 600

2. ETG. BRA 548m²
1:200
05.03.10
Dolva AS

3. etasje

Aktivitetssal –helse / Kantine 2. etasje

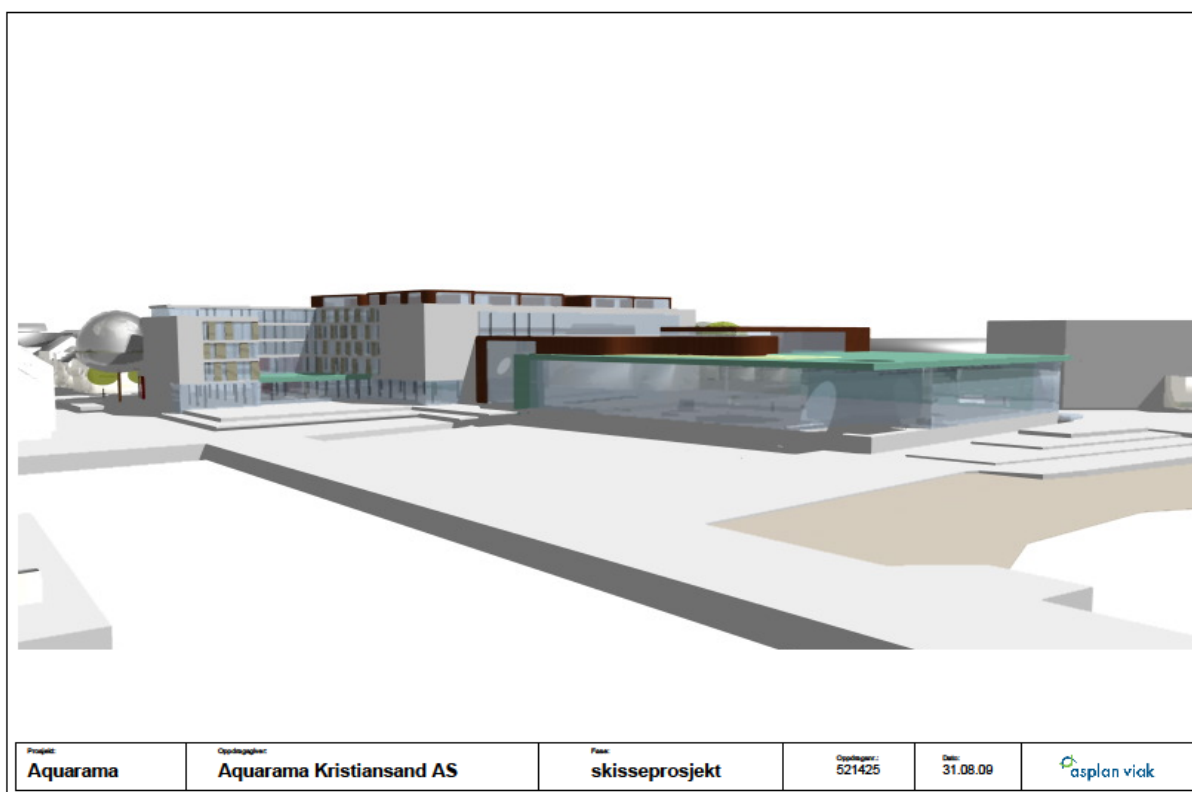

312

Kortversjon
FOLKEHELSE I

AQUARAMA KRISTIANSAND

Utkast 22.03.10

Innhold

1	Innledning.....	12
1.1	Målsetning.....	12
1.2	Målgrupper.....	13
1.3	Struktur.....	14
2	Folkehelsebegrepet.....	14
2.1	Virkemidler	14
2.2	Effekt	14
2.3	Organisasjonsstruktur	15
3	Status.....	15
3.1	Årsaker.....	15
3.2	Utviklingstrekk - Voksne	15
3.3	Utviklingstrekk - barn og unge	15
3.4	Agder/Sørlandet/Kristiansand.....	16
4	Strategi	16
4.1	Aquaramas strategi	16
4.2	Samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet.....	16
5	Aktører.....	18
5.1	Kristiansand kommune.....	18
5.2	Fylket	20
5.3	Helse- og omsorgsdepartementet/Samhandlingsreformen	21
5.4	Sosial og helsedirektoratet.....	22
5.5	Sørlandets sykehus.....	22
5.6	Universitetet i Agder	22
5.7	Private aktører.....	22
5.8	NAV.....	22
6	Aquarama-modellen.....	23
6.1	Eierskap(Kruse-BRG).....	23
6.2	Partnerskap(komm./Kruse-BRG)	23
6.3	Driftsmodell(salg off./salg privat/tjenestelevering/...).....	23
6.4	Økonomisk bærekraft.....	23

1. Innledning

Målsetning

Aquarama har en omfattende målsetning som grovt kan deles i to områder. For det første skal det være et sted for fysisk aktivitet på alle nivåer, fra lavterskel til toppidrett. For det andre skal det være et sted som stimulerer en størst mulig del av befolkningen til å ta vare på egen helse. Dette innebærer bl.a. tilrettelagte lavterskeltilbud, veiledning, rådgivning, kunnskapsformidling og generelt folkehelsearbeid.

Kommunehelsetjenesteloven (§ 1-2 Helsetjenestens formål)

"Kommunen skal ved sin helsetjeneste fremme folkehelse og trivsel og gode sosiale og miljømessige formål, og søke å forebygge og behandle sykdom, skade eller lyte. Den skal spre opplysning om og øke interessen for hva den enkelte selv og allmennheten kan gjøre for å fremme sin egen trivsel og sunnhet og folkehelsen.

Kommuneplanen

Kommuneplanen for Kristiansand(2005-2014) angir fire hovedsatsingsområder. Alle fire områdene har felter hvor Aquarama vil kunne bidra til måloppnåelse.

"Landsdelssenter og regional utvikling"

Det er særlig utfordrende å videreutvikle Kvadraturen med randsone som attraktivt, funksjonelt og bærekraftig senter. Det er også en utfordring å utvikle byen som knutepunkt samt tilrettelegge nødvendig infrastruktur for næringsliv, utdanning og kulturliv for hele landsdelen.

"Vekst og verdiskapning"

Slik vil vi ha det:

Kristiansand fremstår som Norges mest spennende og opplevelsesrike by.

☐ At bysenteret styrkes som tyngdepunkt innen handel, service, næring og kulturliv.

"Levekår og livskvalitet"

Slik vil vi ha det:

Folkehelsen i Kristiansand er bedret.

Slik gjør vi det:

☐ Bevisstgjøre og formidle kunnskap om verdien av god folkehelse.

☐ Viktige beslutninger skal belyses i forhold til den virkning de kan ha for folkehelsen.

☐ Redusere helseforskjeller mellom sosiale lag, etniske grupper og kjønn.

☐ Bidra til bedret psykisk og fysisk helse generelt ved å gjennomføre helse- og trivselsfremmende tiltak.

☐ Bidra til at færre får livsstilssykdommer, ved at kommunen driver målrettet forebygging for alle aldersgrupper.

☐ Synliggjøre folkehelsebyen Kristiansand i nasjonal og internasjonal sammenheng.

"Bærekraftig utvikling"

Et attraktivt bymiljø skal forvaltes og videreutvikles. Det gjelder møteplasser, offentlige rom og friområder.

Kommunedelplan Idrett og friluftsliv

Aquarama imøtekommer mange av de målene som ligger i kommunedelplanen for idrett og friluftsliv, spesielt knyttet til aktivitet i Folkebadet og til hallidretter.

I tillegg vil det kunne gi et sterkt bidrag til senioraktivitet og videreutvikling av lavterskelaktiviteter til enkeltpersoner eller grupper som normalt ikke benytter seg av tilbud som ligger i et aktivitetssenter.

Strategidokument for folkehelsearbeidet i Kristiansand

Folkehelsearbeid er en tung satsing både fra departementet, fra fylkeskommunen og for Kristiansand kommune. Målsettingene er nedfelt i et strategidokument, og Aquarama vil være et bidrag i satsingene på dette i årene fremover.

Folkehelsearbeidets hovedstrategier :

- 1. Legge forholdene til rette for positive opplevelser for folk i alle aldre, slik at flest mulig kan trives som innbyggere i kommunen.*
- 2. Bidra til at alle barn og unge opplever egen mestring som et godt grunnlag for voksenlivet. Ved tjenesteutøvelse til befolkningen må også brukerens mestring stå i fokus for arbeidet.*
- 3. Utjevne levekår og sosioøkonomiske forskjeller, slik at flest mulig får del i velstandsutviklingen med den helseforbedring det innebærer.*
- 4. Tilrettelegge for en positiv livsstil for befolkningen for å redusere omfanget av livsstilssykdommer.*
- 5. Øke kunnskap og bevissthet om den betydning innbyggernes fysiske og sosiale omgivelser har for folkehelsen, og sørge for at disse forhold tillegges vekt når betydningsfulle avgjørelser for kommunen treffes.*
- 6. Tilrettelegge for og samhandle med frivillige organisasjoner, nabokommuner, fylke og region, samt med SSHF og HiA om en felles innsats for bedre folkehelse.*

Regional planforankring

Forslag til Regionplan Agder 2020 "Med overskudd til å skape" angir hovedtema, et av disse omhandler det gode livet. For å nå dette målet vil helsefremmende og forebyggende folkehelseiltak som en viktig. Den forestående samhandlingsreformen stiller karv til kommuner og fylkeskommuner når det gjelder forebyggende helsearbeid. Lovfesting av fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet gir Agder og økte muligheter for samhandling i levekårsarbeidet. Aquarama vil være et eksempel på slik samhandling.

Målgrupper

Aquarama skal være for "Alle innbyggere". Det vil bli et senter som samler svært ulike grupper i befolkningen, og som forhåpentligvis kan stimulere til en betydelige økning i andelen av befolkningen som bruker senteret og stimulerer til en økning i aktivitet hos den enkelte.

Et grovt anslag på antall besøk i Aquarama på årsbasis :

Folkebadet (inkl. badeland)	250.000
Idrettshall(-er)	200.000
Treningssenter/Aktivitetsrom	50.000
Kommunale kontorer	20.000
Private helseaktører	30.000
Totalt	550.000

Det er også mulig å forsøke å synliggjøre ulike grupper :

Barn og unge i organisert idrett
Elever på de videregående
60+
Mennesker med behov og ønske om livsstilsendring
Mennesker under rehabilitering
Mennesker med kroniske lidelser
Mosjonister

Aktive idrettsutøvere(svømming/stup/håndball/basketball...)

Struktur

Aquarama vil bli et aktivitetssenter med lave terskler og høy tilgjengelighet, på alle måter. Det vil bli lagt vekt på at bygget og strukturen er åpen og inviterende, og det legges opp til å skape sosiale møteplasser.

Bygget vil ha en felles mottakelse/resepsjon for alle brukerne. Her vil både de kommunale tjenestene, aktivitet- og livsstilstilbudet, andre helsetjenester og frivillige organisasjoner være samlet.

Det legges stor vekt på å skape et oversiktlig og enhetlig preg i bygget.

I Kristiansand kommune jobbes det spesielt med å tilrettelegge bygg, gatemiljø og friluftsområder for alle uansett funksjonsnivå. Universell utforming vil være en forutsetning i Aquarama.

2. Folkehelsebegrepet

Samfunnet bruker i dag store ressurser på behandling av sykdom, (sykehustjenester ca 103 mrd, kommunale helse- og omsorgstjenester ca 87 mrd) som altså har begrenset mulighet til å bedre folks helse, mens det brukes svært mye mindre på helsefremmende og sykdomsforebyggende tiltak, der det virkelig er mye helsegevinst å hente, og særlig om man ser det i en samfunnsøkonomisk sammenheng.

Dette er også et av de sentrale poeng i stortingsmeldingen om samhandlingsreformen som ble lagt frem 19. juni, og som bebuder en vesentlig oppbygging av helsefremmende arbeid i kommunene.

Virkemidler

Nyere forskning er meget entydig på at det viktigste bidraget til forbedret folkehelse er øket fysisk aktivitet. Andre sentrale områder er forbedret kosthold, redusert røyking og redusert bruk av rusmidler.

En større utfordring er hvordan man bidrar til øket fysisk aktivitet, og de spesielle utfordringene som er knyttet til ulike deler av befolkningen.

Helsedirektoratets rapport "Fysisk inaktive voksne i Norge – Hvem er inaktive og hva motiverer til økt fysisk aktivitet?"(mai 2009) gir en meget god oversikt over utfordringer og virkemidler.

"Fysisk inaktivitet er fremtidens store helseutfordring. Økende inaktivitet gir negative konsekvenser; både fysisk, psykisk og sosialt. Det er derfor ønskelig å få mer kunnskap om hvilke faktorer som er sentrale for å øke aktivitetsnivået blant inaktive." Fra forordet i rapporten.

Rapporten angir at ca 1 av 3 av den voksne befolkning er inaktive. Det betyr at de vanligvis ikke utfører aktivitet som gjør dem andpustne eller svette. Samtidig er det under 20% som oppfyller anbefalingene om daglig fysisk aktivitet på minst 30 min. 3 av 4 i gruppen med inaktive kan tenke seg å bli mer aktive. Det viser at det ligger et stort potensiale i dette segmentet. Sannsynligvis vil en helseeffekten kunne være stor om man klarer å øke aktiviteten i denne gruppen.

Et annet interessant aspekt i denne gruppen, er at av de som oppgir å ha vært aktive tidligere, er interessen for igjen å bli mer aktiv betydelig større enn for de som aldri har vært fysisk aktive. Dette er også et viktig innspill i forhold til å arbeide med barn og unge.

Effekt

For å bidra til livsstilsendringer er det vanlig å operere med to hovedstrategier; tilrettelegging og påvirkning/informasjon. For å få folk til å sykle til jobb/skole må man både bygge sykkelveier og arbeide med å få dem til å skjønne at det er fornuftig å sykle.

Aquarama skal bidra på begge feltene. Bygget får fasiliteter for omfattende og allsidig fysisk aktivitet for alle deler av befolkningen. I tillegg vil det bli et senter med mye kompetanse om folkehelse, og med et sterkt fokus på å stimulere til aktivitet.

Organisasjonsstruktur

En viktig forutsetning for at Aquarama skal kunne lykkes med å bli en bidragsyter i folkehelsearbeidet fremover, er en rasjonell og effektiv organisering av det kommunale tilbudet, og et smidig samarbeid med de private aktørene. Dette bør etableres i en tidlig fase av prosessen, og det må avspeiles både i fysisk organisering og i kommunikasjon og ansvarslinjer.

Status

Nedenfor gjengis i korte trekk status på noen folkehelserelaterte områder i Norge, i Agder og i Kristiansand. En mer fyldig oversikt ligger som vedlegg.

Årsaker

Risikofaktorer, som høyt blodtrykk, overvekt og fysisk inaktivitet, og vaner knyttet til alkohol, kosthold og røyking, er de viktigste årsakene til sykdom og død i Europa. Verdens helseorganisasjon (WHO) anslår at 8 av 10 hjerteinfarkt, 9 av 10 tilfeller diabetes type 2 og over 3 av 10 krefttilfeller kan forebygges med endringer i kosthold, fysisk aktivitet og røykevaner¹².

Utviklingstrekk - Voksne

Stortingsmeldingen «Resept for et sunnere Norge» kom i 2003, og har vært en viktig premissleverandør for folkehelsearbeidet i landet. De viktigste positive utviklingstrekkene innen folkehelseområdet er økt levealder og nedgang i dødelighet av hjerte- og karsykdom. Utfordringene er økt forekomst av overvekt og fedme samt alvorlige sykdommer relatert til levevaner – som kreft, diabetes type 2 og KOLS. Også innen området psykisk helse er det store folkehelseutfordringer.

Ser vi på utviklingen innen ulike levevaner fortsetter trenden med nedgang i røyking. Alkoholforbruket i befolkningen øker.

Kostholdet i befolkningen er bedret på noen områder, men det er fortsatt store deler av befolkningen som har et uheldig kosthold. Samtidig er trenden en mer inaktiv livsstil gjennom stillesittende hverdag og fritid.

Det er viktig å opprettholde innsatsen også når noe går i riktig retning, ellers kan gode trender stoppe opp eller gå i uheldig retning.

Utviklingstrekk - barn og unge

- Overvekt og fedme er et økende problem og vektøkningen ser ut til å ha vært størst hos de unge.
- Stillesittende aktivitet foran PC og TV utenom skoletid øker kraftig.
- En nasjonal kartlegging viser at 90 prosent av landets niårige gutter og 76 prosent av jentene oppfyller de nasjonale anbefalingene om minst 60 minutters daglig fysisk aktivitet. Blant 15-åringene er det bare omlag halvparten som har et aktivitetsnivå i tråd med anbefalingene. Det er en tydelig tilbakegang når man ser på friluftslivsaktiviteter generelt.
- I Norge spiser både barn og voksne vesentlig mindre frukt og grønnsaker enn i andre land sør i

- Stadig færre unge røyker.

Agder/Sørlandet/Kristiansand

En ny norsk undersøkelse viser at fysisk aktivitetsnivå på Sørlandet (Agder og Rogaland) er lavere enn regionene Østlandet, Vestlandet og Trøndelag, men høyere enn Nord-Norge.

Når det gjelder røyking ligger Kristiansand noe lavere enn landet for øvrig, men regionen noe høyere.

23% av kvinnene og 25% av mennene benytter idrettsanlegg relativt hyppig. For mennene er dette bedre enn snittet, for kvinnene på snittet.

I Kristiansand kommune gir "Ung i balanse"-undersøkelsene tall på både fysisk form og aktivitetsnivå. Disse tallene viser at Kristiansands ungdom på de fleste områder både er i bedre form og mer aktive enn det som er vanlig å finne i tilsvarende undersøkelser.

Tallene herfra viser at 12-15 % av elevene på ungdomstrinnet er innenfor kategorien "Fedme". Dette er nært landssnittet.

3. Strategi

Aquaramas strategi

Aquarama vil være et av flere virkemiddel i Kristiansands folkehelsesatsing fremover. Det betyr at en bl.a. tar utgangspunkt i det vedtatte "Strategidokument for folkehelsearbeidet i Kristiansand(nov.2006)", samtidig som en tilpasser seg ny informasjon om status og virkemidler.

Kommunen har valgt å kombinere store aktivitetsarealer med generelle tilbud i primærhelsetjenesten. Det medfører at Aquarama vil bli et sted som retter seg mot alle innbyggere(primærforebygging).

Samtidig er det lagt inn kommunale funksjoner som retter seg mot grupper med øket risiko for sykdom eller uhelse(sekundærforebygging). Dette tilbudet vil kunne styrkes gjennom at private aktører med ulik kompetanse blir en del av fagmiljøet. Samlet vil dette kunne gi disse gruppene et forbedret tilbud både med hensyn til behandling, rådgivning og aktivitet.

Samfunnsøkonomiske effekter av fysisk aktivitet

Det er en komplisert øvelse å dokumentere effekter av forebyggende arbeid. Avstanden mellom såing og innhøsting kan være lang, effekten og utbyttet av investeringene kommer over lang tid.

I 2007 gav Sosial- og helsedirektoratet ut en rapport (IS-1435) om "Helseeffekter i samfunnsøkonomiske analyser". Denne rapporten er en del av Sosial- og helsedirektoratets oppfølging av St.meld. nr.16 (2002-2003) om Folkehelsepolitikken. Her redegjøres for hvordan samfunnsøkonomiske vurderinger kan inngå som en del av beslutningsgrunnlaget i sektorovergripende helsekonsekvensutredninger. I tillegg argumenteres det for at metodikken for nyttekostnadsanalyser, med eksplisitt økonomisk verdsetting av liv, helse og trivsel, også kan anvendes til å gjøre systematiske samfunnsøkonomiske vurderinger av tiltak innen helsesektoren. Sosial- og helsedirektoratet erkjenner at bruk av økonomisk verdsetting av liv og helse i samfunnsøkonomiske vurderinger i helsesektoren er et vanskelig felt. Direktoratets fagrolle tilsier imidlertid at vi er forpliktet til å gjøre oppmerksom på at dersom man *ikke* legger samfunnsøkonomiske analyser til grunn ved prioriteringer,

kan dette medføre lavere velferd for det norske folk i form av tapte leveår og tapt livskvalitet. Det er i denne rapporten foreslått at 500.000 kr som verdi på et statistisk leveår med full helse kan gis en bred anvendelse i sektorovergripende helsekonsekvensutredninger.

I 2008 gav Helsedirektoratet ut en rapport(IS-1562) om "Positive helseeffekter av fysisk aktivitet – En konkretisering av veien mot mer fullstendige samfunnsøkonomiske analyser".

Rapporten tar utgangspunkt i at et menneske som går fra å være fysisk inaktiv til å være fysisk aktiv statistisk sett vil få en betydelig helsegevinst i form av redusert sykdom, økt livskvalitet og økt levealder. Rapporten vurderer hvilken størrelsesorden og verdi en skal bruke på slik helsegevinst i samfunnsøkonomiske analyser. For at man skal få et best mulig anslag på de samfunnsøkonomiske besparelsene av fysisk aktivitet, må helsegevinstene baseres på *alle* sykdomsgrupper der det kan dokumenteres at fysisk aktivitet har positiv effekt. (Se for eksempel FYSS (2008) for en oversikt over slik dokumentasjon.) Når de totale besparelsene skal inkluderes i fremtidige samfunnsøkonomiske analyser, vil det være en fordel om de positive helseeffektene av fysisk aktivitet kan spesifiseres og grupperes i følgende undergrupper:

1. Reduserte behandlings- og medisinkostnader (både for helsevesenet og andre aktører)
2. Produksjonsgevinster (både for enkeltindivider og samfunnet)
3. Velferdseffekter (for enkeltindivider i form av økt livslengde og livskvalitet).

En har så tatt utgangspunkt i rapporten "Helseøkonomisk modellering av betydningen av fysisk aktivitet i den norske voksne befolkningen"(Sørensen og Andersen, 2007).

Sørensen og Andersen påpeker at beregningene konsekvent er gjort konservative, dvs. at forutsetninger er valgt slik at anslagene gir en undervurdering av helseeffektene. Det oppgis for eksempel at besparelser for psykiske lidelser og muskel- skjelettsykdommer ikke med.

Besparelser i helsevesenet

Nåverdien (beregnet med 5 % diskonteringsrente) av nettobesparelsene i helsevesenet er anslått til mellom 28.000 og 47.000 kr per 30-årig person som blir moderat fysisk aktiv. Det er da fratrasket økte omkostninger i helsevesenet i perioden med økt levetid.

Produksjonsgevinster

Nåverdien av produksjonsgevinster er beregnet til mellom 4.000 og 20.000 kr ved anvendelse av friksjonsmetoden. Ved anvendelse av human kapital metoden er nåverdien av produksjonsgevinstene beregnet til mellom 21.000 og 68.000 kr. I en situasjon med mangel på arbeidskraft, og en altså ikke direkte kan erstatte en arbeidstaker som faller utenfor arbeidsmarkedet, er det riktigst å bruke human kapital metoden til å anslå produksjonsgevinster.

Velferdseffekter

Velferdseffektene for en gjennomsnittlig inaktiv 30-årig person som blir moderat fysisk aktiv målt i vunne leveår, dvs. økt livslengde, er anslått til 1,4 år for en mann og 0,8 år for en kvinne. Målt i antall år denne gjennomsnittspersonen unngår sykdom, dvs. et mål på livskvalitet, fås 2,2 og 1,4 år for hhv. menn og kvinner. Summert til et

samlemål "leveår med full livskvalitet" eller såkalte kvalitetsjusterte leveår (QALY), oppgis hhv. 1,9 og 1,1 QALY.

Effekt i kroner

Tabellen nedenfor viser at antall år frem til de vunne leveårene oppnås har stor betydning dersom man diskonterer i nåverdiberegningen. Dette gjelder enten en regner i antall leveår eller setter en eksplisitt kroneverdi på leveårene.

Alders- gruppe	Antall vunne leveår	Forventet oppnådd levealder	Antall år til de vunne leveårene oppnås	Leveårene s vekt angitt i antall år. 1 (Nåverdi)	Leveårenes vekt angitt i kroner. 2 (Nåverdi)			
					0 % oppjust.	2 % oppjust.	3 % oppjust.	4 % oppjust.
30-åring	6	86	50	0,74	369.000	1.041.000	1.762.000	3.000.000
40-åring	5,5	85,5	40	1,01	505.000	1.168.000	1.788.000	2.750.000
50-åring	5	85	30	1,37	683.000	1.301.000	1.800.000	2.500.000
60-åring	4	84	20	1,66	838.000	1.281.000	1.599.000	2.000.000
70-åring	3	83	10	1,87	937.000	1.183.000	1.331.000	1.500.000
75-åring	2	82	5	1,55	775.000	879.000	937.000	1.000.000

1 Den vekt leveårene vil få i en kostnadseffektivitetsanalyse uten eksplisitt verdsetting av leveår.

2 Den vekt leveårene vil få i en nyttekostnadsanalyse med en eksplisitt verdsetting av leveår på 500.000 kr.

4. Aktører

Kristiansand kommune

Folkehelsesatsing

Folkehelse kan defineres som samfunnets samlede innsats for å styrke helsefremmende faktorer og forebygge sykdom. Alle viktige samfunnsaktører påvirker folks helsesituasjon på godt og vondt, selv om svært mange av dem er lite bevisst denne effekten, og i den store sammenheng er helsetjenesten av underordnet betydning. Men kommunehelsetjenestelovens formålsparagraf setter folkehelse som en sentral primæroppgave for kommunen. Selv om rammebetingelsene ikke har gjort det lett å ha et så stort fokus på dette som loven forutsetter har Kristiansand utmerket seg ved sin satsning på folkehelse. Folkehelseforum ble etablert i 2001 som en sentral arena for arbeidet og for samhandling og ideutveksling mellom alle de ulike aktørene, og strategiplan for folkehelse fra 2006 skisserer satsningsområder og arbeidsmetoder. Vi har stadig utviklet nye tiltak, og er helt i front i norsk sammenheng med dette arbeidet.

Samhandlingsreformen (Stortingsmelding 47, 2008-2009) har som et hovedmål å vri samfunnets innsats fra kostbar behandling av avansert sykdom mot helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid. Et kjernepoeng er å lage økonomiske virkemidler som kan støtte og stimulere en slik utvikling, og i motsetning til dagens situasjon gjøre det lønnsomt for kommunen å arbeide helsefremmende. Det vil åpne for en kraftig økning av tiltak med helsefremmende og sykdomsforebyggende målsetting. Vi trenger derfor både å styrke og utvide aktiviteter vi har i gang i dag, og utvikle stadig flere og nye tiltak, og vi trenger å etablere arenaer for dette arbeidet.

En hovedutfordring er å finne tiltak som kan nå frem til og rekruttere deltakere fra det stadig større mindretall av befolkningen som preges av fysisk inaktivitet, og som ikke benytter seg av eksisterende tilbud gjennom organisert idrett og ulike treningstilbud.

Økonomisk vil kommunen kunne bidra i utgangspunktet ved å leie eller kjøpe lokaler til å etablere kommunale virksomheter og tjenester i senteret. Etter hvert som den økonomiske omleggingen som samhandlingsreformen forutsetter blir gjennomført, vil kommunen få styrket muligheten til å etablere og drive stadig nye aktiviteter.

Idrettens behov

Organisert idrett

Den organiserte idretten inkludert bedriftsidretten i Kristiansand favner pr. i dag omtrent 33 000 aktive. Dette fordrer god tilrettelegging av idrettsanlegg for trenings- og kamp/stevneavvikling i ulike idretter. Aquarama vil være et svært godt bidrag for å styrke anleggsdekningen til flere idrettsgrener.

Svømmehall

Svømmeanlegget vil ha en vannflate som er 4 ganger større enn hva dagens svømmehall tilbyr. Anlegget kan deles opp og dermed tilby flere brukergrupper et tilbud samtidig. Varmtvannsbassenget vil kunne ta imot ytterligere flere brukergrupper parallelt.

Svømmeanlegget muliggjør at svømmeidretten, med svømmeklubber og stupeklubb, vil bli imøtekommet med langt mer treningstid enn hva tilfellet er i dag. Klubbene har dermed muligheten til å kunne utvide sitt tilbud og favne flere utøvere. Muligheten for avvikling av nasjonale mesterskap opprettholdes.

Idrettshallen(e)

Det er innarbeidet areal for kroppsøving og idrett som tilsvarer arealflaten av to idrettshaller. På dagtid er det elever ved de to nærliggende videregående skolene med over 2000 elever som skal benytte hallene til kroppsøving. Aktivitetsarenaene skal også imøtekomme trening til byens idrettslag på ettermiddag - og kveldstid. I dag er det underdekning av treningstid i flerbrukshaller til idrettslag – dette anlegget vil bidra til å bedre denne situasjonen.

Ikke minst skal det tilrettelegges for gjennomføring av større idrettsarrangement for toppidrettslag i Kristiansand, så dette blir byens "storstue - arrangementshall" for innendørsidrettene.

Uorganisert idrett

Den "jevne" innbygger – mosjonisten!

I et folkehelseperspektiv imøtekommer Aquarama alt fra toppidrett til mosjonisten, og anlegget vil være et viktig bidrag i et felles kommunalt løft for å styrke folkehelsen i kommunen. Svømming er, sammen med turgåing, en aktivitetsform som i stor grad fenger og imøtekommer mosjonistbehovet i den voksne befolkningen. Aquarama vil med sin svømmearena, som vil bli svært tilgjengelig for vanlig publikum, bli et veldig attraktivt tilbud for alle innbyggere som trives med å utfolde seg i vann.

Lavterskeltilbud

Aktivitetsareal på 400m² med tilpassede garderober, vil være særlig egnet som arena til å gjennomføre ulike lavterskeltilbud i fysisk aktivitet. Arealene kan deles opp slik at flere grupper kan benytte arealene samtidig. Lokalene vil være et viktig bidrag til at kommunen kan være mer målrettet i sin fremtidige satsning på folkehelsearbeid. Målgruppen her er eldre, utsatte barn og unge, elever på videregående skole, mennesker som trenger rehabilitering, med mer. Øvrige idrettshaller i kommunen gir ikke rom til denne type aktiviteter pga kroppsøving og treningstid for idretten.

Fylket

§ 3 Fylkeskommunens oppgaver med å fremme folkehelse

Fylkeskommune rolle i folkehelsearbeid blir omtalt i regjeringens *Ot.prp.nr.73 /2008-2009*) - Forslag til lov om fylkeskommuners oppgaver i folkehelsearbeidet

"Fylkeskommunen skal fremme folkehelse jf. § 1 innen de oppgaver som fylkeskommunen er tillagt, herunder regional utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Fylkeskommunen skal være pådriver for, og samordne folkehelsearbeidet i fylket, bl.a. gjennom alliansebygging og partnerskap og ved å understøtte kommuners folkehelsearbeid.

Rollen som regional utviklingsaktør er ytterligere forsterket i *Ot.prp.nr.10 (2008-2009)* - Lov om endringer i forvaltningslovgivningen

"Fylkeskommunen skal stimulere til at folkehelsepremisser legges til grunn i alle relevante områder, for eksempel planlegging, samfunnsutvikling, nærings- og innovasjonsvirksomhet".

Det vises til intensjonsavtale folkehelse mellom Kristiansand og Vest-Agder fylkeskommune fra 2006. Vest-Agder fylkeskommune ønsker å styrke folkehelsesatsingen i Kristiansand, og i denne satsingen er et "Frisklivssenter" i Aquarama en vesentlig bit.

Det er viktig i denne sammenheng å få frem at folkehelsetiltak i hovedregelen tilrettelegges i kommunal regi, fylkeskommunen har ikke behov for direkte å leie lokaler til tiltak utover kroppsøving i videregående skole. Hvordan fylkeskommunale midler i henhold til overnevnte avtale benyttes, må man komme tilbake til når prosjektet konkretiseres.

Folkehelseperspektivet i Aquarama som helhet

Det vil være viktig å ta hensyn til universell utforming i alle faser av utbyggingen. I tillegg må anlegget driftes slik aktivitetstilbudet i størst grad er tilgjengelig for "den vanlige innbygger". Med dette menes at anlegget bør ha tilbud til alle aldersgrupper, uavhengig av kjønn og sosial bakgrunn.

En viktig del av folkehelsearbeidet i dag er å utjevne sosial ulikhet i helse og minske relativ fattigdom. Målgruppen for folkehelsearbeid vil ofte være marginaliserte grupper (kronikere, innvandrere, trygdede, de med lav inntekt, inaktive, eldre m. m). Dersom en lykkes med tiltak for disse har det stor innvirkning på folkehelsen totalt sett. Det er et poeng å utrede hva disse målgruppene trenger av tilbud i senteret, og sikre en lav "inngangsterskel" i aktivitet. Gruppen er mindre betalingsvillig og krever andre rammer i tilrettelegging. Faktorer som pris, tilgjengelighet, universell utforming, åpningstider, sosiale terskler og lavterskeltilbud i frisklivssentral er viktig.

Tilgjengeligheten til hovedbasseng, og ikke minst en vurdering av terapibasseng og varmtvannsbasseng er viktig.

Kroppsøving tilrettelagt i et folkehelseperspektiv

Det vil være viktig å fokusere på mangfoldet av elever og tilrettelegging også for de gruppene som i utgangspunktet ikke tiltrekkes av idrettshaller og den organiserte idretten. Stikkord i denne sammenheng kan være;

- Utforming av garderober og skjerming av elever i omkladningssituasjoner
- Undervisning for delvise elever i kroppsøving

- Elever med spiseforstyrrelser og andre livsstilsutfordringer. Her kan en frisklivssenter tilby samtaleoppfølging og praktisk tilrettelegging for fysisk aktivitet/ernæring
- Bruk av hele Aquarama som anlegg til egentreningsperioder for VG2 VG3, elevene opptre individuelt og for tilgang i anlegget på egen hånd. Her kan det være ønskelig å tilby elever egne adgangskort
- Alternativ undervisning for drop out elever både i videregående og ungdomskole

Frisklivssenter i Aquarama

Med begrepet "frisklivssenter" menes et eget definert areal i bygget, hvor det er etablert et system for å nå fram til de mest fysisk inaktive, samt personer med sykdom eller skade som kan ha god nytte av livsstilsendring. Dette betyr at en frisklivssenter skal tilby lavterskelaktiviteter med mulighet for veiledning og endringsfokusert rådgivning i forhold til;

- fysisk aktivitet
- kostholds/ernæring
- tiltak som reduserer røyk/tobakksbruk
- rusforebygging
- psykisk helse

Et frisklivssenter bør være offentlig (kommunalt forankret), og tilbudet som tilbys skal i hovedsak komme innbyggerne til gode. Resultatet av aktivitetstilbudet skal utjevne "sosial ulikhet i helse". Aquarama og et frisklivssenter bør ha et regionalt aspekt, sikre et bredt faglig samarbeid, samhandling, sambruk og ressursutnyttelse for kommuner i Knutepunktet Sørlandet. SSHF og UIA bør trekkes inn for å sikre faglig utvikling og forskning.

4.1

Helse- og omsorgsdepartementet/Samhandlingsreformen

Den såkalte samhandlingsreformen vil være en svært sentral faktor i utviklingen av "Helse-Norge" de nærmeste årene.

Pasientene skal få bedre behandling der de bor. Det skal lønne seg å forebygge sykdom i forkant i stedet for å reparere i etterkant. Regjeringen vil satse mer på å unngå at folk blir syke og vil sørge for at det lønner seg for kommuner og sykehus å samarbeide. (Bjarne Håkon Hanssen)

Utfordringer

- 1: Pasientenes behov for koordinerte tjenester besvares ikke godt nok – fragmenterte tjenester
- 2: Tjenestene preges av for liten innsats for å begrense og forebygge sykdom
- 3: Demografisk utvikling og endring i sykdomsbildet gir utfordringer som vil kunne true samfunnets økonomiske bæreevne

Hovedgrep

- 1: Klarere pasientrolle
- 2: Ny framtidig kommunerolle
- 3: Etablering av økonomiske insentiver
- 4: Spesialisthelsetjenesten skal utvikles slik at den i større grad kan bruke sin spesialiserte kompetanse

5: Tilrettelegge for tydeligere prioriteringer

Pilotprosjekt

Aquarama bør ta mål av seg til å kunne bli et pilotprosjekt og et fyrtårn når det gjelder å samordne offentlige og private ressurser i arbeidet for bedret folkehelse, og i å utvikle et moderne frisklivssenter..

På en slik bakgrunn vil det være naturlig å arbeide for å få statlige midler til å utvikle nye modeller og arbeidsformer.

Sosial og helsedirektoratet

Sosial- og helsedirektoratet har et sterkt fokus på forebyggende arbeid, og på samhandlingen mellom statlig og kommunal helsetjeneste.

Sørlandets sykehus

Den ovenfornevnte samhandlingsreformen vil medføre et utvidet samarbeid mellom kommuner og statlige helseforetak. En betydelig andel av de midlene som i dag går direkte til helseforetakene, vil i fremtiden kanaliseres gjennom kommunene.

Konsekvensene av dette vil sannsynligvis bli at kommunene vil måtte organisere tilbud som ivaretar noen av de tjenestene som i dag gis fra helseforetakene.

Universitetet i Agder

Universitetet i Agder har et sterkt og kompetent fagmiljø i Fakultet for Helse- og idrettsfag. Her er også studietilbud innen folkehelse på bachelornivå, og sannsynligvis også på masternivå fra 2010.

Det vitenskapelige personalet har kompetanse på alle sentrale områder innen fysisk aktivitet, ernæring, overvekt, rus, tobakk og psykisk helse.

Private aktører

Hele Aquaramakonseptet er bygget på et dynamisk samspill mellom offentlige og private aktører. Det innebærer at det legges til rette for et variert og omfattende tilbud av private aktører innen helsefremming, helseforebygging, rehabilitering og behandling knyttet til Aquarama.

I tillegg vil det være naturlig å arbeide for at ulike frivillige organisasjoner knyttet til idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet kan finne sin plass i Aquarama. Dette vil både gi Aquarama en viktig dimensjon, og forhåpentligvis kunne gi disse organisasjonen et godt utstillingsvindu.

NAV

Alle tjenester som leveres til NAV må gjennom anbudsprosesser. Det medfører at Aquarama både kvalitetsmessig og kostnadsmessig må være konkurransedyktig. Det synes å være tre grupper av brukere gjennom NAV som vil være mest aktuelle brukere.

"Arbeidsrettet rehabilitering" som gir hjelp til å mestre problemer som hindrer personer i å delta i arbeidslivet.

"Raskere tilbake" er et tiltak som har som mål å hindre unødig langvarig sykefravær.

NAV tilbyr også en rekke virkemidler og tiltak for personer som er sykmeldt, eller som står i fare for å bli det.

Aquarama bør ha som en helt klar målsetning å sette sammen kompetanse som gjør at en kan bli en tung leverandør av tjenester innen alle disse tre gruppene.

5. Aquarama-modellen

Eierskap(Kruse-BRG)

Aquarama Kristiansand AS eies 50/50 av Kruse Smith Eiendom AS og BRG Eiendom AS. Selskapet er eier av hele anlegget, og vil tilby leietakere deleierskap i hele anlegget. Det vil være en helt klar forutsetning at alle leietakere tilpasser seg til noen gitte rammer slik at anlegget på alle måter oppfattes som ett samlet og helhetlig anlegg, for eksempel i forhold til fysisk utforming, profilering og drift.

Partnerskap(komm./Kruse-BRG)

Aquarama Kristiansand AS har inngått en Avtale med Kristiansand kommune om å levere definerte tjenester. Dette er fra kommunens side et tjenestekjøp. Avtalen regulerer en rekke forhold, som de økonomiske rammene, krav til kvalitet i tjenester og anlegg, økonomiske garantier i forhold til drift og bygg, samhandling i den daglige drift og videre utvikling av anlegget. Anlegget skal planlegges, bygges og drives i et åpent samarbeid med kommunen som tjenestekjøper.

Kommunen er eier av tomte og Aquarama Kristiansand AS betaler en festeavgift som tilsvarer 10 % av den husleien en årlig får inn fra de kommersielle arealene. Denne er garantert til minimum 5 mill.kr. fra første hele året anlegget er i drift. Det gjelder også om prosjektet skulle bli gjennomført i 2 byggetrinn. Denne inntekten brukes til å subsidiere driften av Folkebadet slik at kommunens tjenestekjøp reduseres. Det er satt en ramme for tjenestekjøpet til 19,2 mill.kr. årlig (2011 kr) for Folkebadet og Idrettshallen. Dersom badedriften går bedre enn budsjettet, vil kommunen få 40 % av det forbedrede resultatet. For Kristiansand kommune som tjenestekjøper er dermed 19,2 mill.kr. en øvre ramme og kostnadene vil bli redusert dersom driften av Folkebadet blir en økonomisk suksess. Aquarama Kristiansand tar ansvaret for eventuelt dårligere resultater i Folkebadet enn budsjettet. Det vises for øvrig til Avtalen, og særlig bilag 15, som regulerer tjenestekjøpet og det økonomiske ansvaret for henholdsvis Aquarama Kristiansand AS og Kristiansand kommune.

Driftsmodell(salg off./salg privat/tjenestelevering/...)

Aquarama Kristiansand AS er ansvarlig for driften av hele anlegget. Selskapet vil etablere et eget driftsselskap for badedrift – Aquarama badedrift AS – for å synliggjøre alle inntekter og kostnader knyttet til Folkebadet. Dette for å sikre at alle kostnader til Folkebadet blir dokumentert i forhold til kommunalt tjenestekjøp og til avtalt fordeling av et eventuelt forbedret økonomisk resultat.

Det vil bli etablert et eget driftsselskap – kalt Aquarama service AS – som skal yte driftstjenester til hele anlegget. Alle ansatte i svømmehallen vil bli tilbudt mulighet til ansettelse i dette selskapet, jfr bestemmelsene om virksomhetsoverdragelse. Det er en klar forutsetning for leveransene fra Aquarama service AS at de kan dokumentere konkurransedyktige priser og leveranser.

Dette sikrer at en får en helhetlig og rasjonell modell for driften av hele anlegget, samtidig som alle kostnader knyttet til det kommunale tjenestekjøpet er adskilt fra resten av driften og godt dokumentert for kommunen som tjenestekjøper.

Økonomisk bærekraft

Det er inngått en avtale mellom Kristiansand kommune og Aquarama Kristiansand AS som er meget økonomisk bærekraftig. Den sikrer kommunen klart definerte tjenester i Folkebadet og idrettsanlegget for en maksimal årlig kostnad, og med mulighet for reduserte kostnader ved gode resultater i Folkebadet. Eierne av Aquarama Kristiansand AS og deres morselskaper Kruse Smith AS og BR-Gruppen

AS, stiller garantier for betaling av festeavgiften på minimum 5 mill.kr pr år, stiller garantier for driften i 10 år, oppad begrenset til 6 MNOK pr år og garantier for 100 mill.kr. i egenkapital til realisering av de kommersielle arealene.

På de kommersielle arealene vil Aquarama Kristiansand inngå avtaler med langsiktige og økonomisk solide aktører. Kommunen vil være en leietaker i forhold til ulike helse- og sosialtjenester. Videre inngås avtaler med profesjonelle og solide aktører på treningssenter, SPA, hotell og ulike private helsetjenester. Dette er med på å styrke fundamentet for en robust og langsiktig trygg drift av hele anlegget.

Siden Aquarama Kristiansand både skal bygge, eie og drive anlegget vil en gjennom både planleggings- og byggefasen sikre seg at en velger løsninger som er langsiktig riktige, slik at de årlige driftskostnadene blir lavest mulig (lavest mulig samlet årlige kostnader inklusiv kapitalkostnader), at anlegget framstår som attraktivt og med gode muligheter for å utvikle anlegget over tid tilpasset endringer i behovet.

Det er derfor vår klare vurderinger at det ligger meget godt til rette for et solid og økonomisk bærekraftig anlegg.

Dato: 22.03.2010
Saksnr.: 200812241-53
Arkivkode O: PLAN: 1213
Saksbehandler: Bjørg Kari Haugland

Saksgang
Byutviklingsstyret
Formannskapet

Møtedato
22.04.2010
26.05.2010

Oversendelsesforslag fremsatt av Hans Otto Lund (H) i byutviklingsstyret 12.11.2009

I byutviklingsstyret 12.11.2009 ble det fremsatt følgende oversendelsesforslag av Hans Otto Lund: "Byutviklingsstyret ber administrasjonen vurdere å fremlegge en sak umiddelbart etter sommeren 2010 som viser eventuelle endringer i vannkvalitet også på flere lokasjoner på nord- og nordvestsiden av Hånesbukta og da i den mest kritiske periode i de fire sommermånedene"

Rapport som er utarbeidet av NIVA (5710-2008) har ikke påvist negative miljøeffekter etter utbygging av småbåthavna. Det anbefales der at det gjøres oppfølgende undersøkelser som i 2008. NIVA skriver i rapporten at det også kan være ønskelig å foreta kontrollundersøkelser i strandsonen om sommeren.

Kristiansand Eiendom har lagt opp til en lignende undersøkelse som i 2008 etter at småbåthavna har vært i drift noen år. Det er ikke lagt opp til ytterligere undersøkelser i sommermånedene. Miljøvernheten mener at det ut fra resultater av undersøkelsene som er gjennomført av NIVA ikke er nødvendig å utføre ytterligere undersøkelser i sommermånedene nå. Dette bør imidlertid vurderes igjen etter at småbåthavna har vært i drift noen år.

Forslag til vedtak:

1. Teknisk direktørs innstilling tas til orientering

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Øystein Holvik
Miljøvernssjef

Dato: 11.05.2010
Saksnr.: 201004726-1
Arkivkode E: 614
Saksbehandler: Marianne Bliksås

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
26.05.2010

Klimahuset - forslag om videreføring av prosjektet

I Strategiplan for bærekraftig utvikling vedtatt av bystyret 13.6.2007 inngikk det et punkt om å etablere et "Senter for bærekraft". Senteret skal i følge planen:

"bistå rådmannen i gjennomføring av strategiplanen, samt bidra til å endre adferd i bærekraftig retning i næringslivet, offentlige etater og blant befolkningen generelt. Etableringen iverksettes i samarbeid med miljøorganisasjoner."

Vedtaket er effektivt gjennom etableringen av Klimahuset generalens båthus i Tresse i desember 2008. Fordi det bare var midler til en svært enkel opprustning ble kun helt nødvendig bygningsmessige tiltak gjennomført slik at 1. etasje kunne benyttes til utstillinger, møter, konferanser og aktiviteter for barn og ungdom.

Det ble inngått en 2-årig leieavtale med Kristiansand eiendom, og også gitt en midlertidig brukstillatelse. Begge disse løper ut 31.07.2010.

Gaia Lista har utarbeidet et forslag til hvordan alle 3 etasjene i huset kunne tas i bruk. I dette lå det bl.a. å samle miljøorganisasjoner og kontorer til nasjonale miljøsertifiseringsstiftelser (Miljøfyrtårn og Fee Norway som administrerer Blått- og grønt flagg). Men bl.a. på grunn av høye kostnader (18 mill kr) ble dette forslaget lagt bort.

Klimahuset drives som et samarbeid mellom Grønn hverdag og Kristiansand kommune. Klimahuset har vært benyttet til en rekke møter, konferanser og andre aktiviteter. Det har bl.a. vært avholdt

- en nordisk samling og 2 lokale seminarer i prosjektet Nordiske sykkelbyer,
- et nasjonal seminar i prosjekt Framtidens byer
- en rekke temamøter om temaer innen miljø og friluftsliv
- nasjonalt rally (i Tresse) for miljøvennlige biler ("Vikingsrally")
- utstillinger med tema klima og miljø ("Hard rain", sykkel)
- kurs og verksteder (økologisk mat, gjenbruk, redesign med mer)
- sykkeldag

Målsettingene med Klimahuset er at det skal være et inspirasjonssenter for folk flest. Klimahuset har med stor suksess invitert skoler og barnehager kurs/verksted som for eksempel "Remida gjenbruksverksted". Mer informasjon om aktiviteter og fremtidig program på www.klimahuset.info.

Som et ledd i å gjøre senteret kjent for menigmann lånes senteret ut til frivillige lag og organisasjoner, med et krav om at arrangementet skal ha en miljøprofil. For å få kontakt med flest mulig vil man framover bl.a. ha åpent på tidspunkt med mye aktivitet i området; søndager, under større arrangement som Tall Ship's race etc.

Både Grønn hverdag og teknisk direktør ser på Klimahuset som en suksess, og prosjektet ønskes videreført og videreutviklet.

Grønn hverdag, miljøvernheten og parkvesenet har nå en dialog om videreutvikling av områdene i direkte tilknytning til Klimahuset med tanke på lekeaktivitet ved Tresse, økt bruk av strandsonen med tilrettelegging for aktivitet og opphold, fremme realisering av kanal ved festningen og aktivisering av Festplassen. Nevnte planer er prosjektert men ikke finansiert. Økt aktivitet i og rundt Klimahuset kan på sikt bli en motor for å få realisert disse planene.

Driften av klimahuset kan videreføres innen vedtatte budsjetttrammer. Det er behov for å isolere spesielt gulvet i bygget bedre. Det arbeides med sikte på å etablere et spleiselag for finansiering av dette.

Dersom formannskapet er positiv til videreføring av Klimahuset vil det bli søkt om forlenget brukstillatelse og leiekontrakt i ytterligere 3 – 5 år. Dersom utviklingen av Klimahuset fortsatt er like positiv vil det innen den tid bli fremmet forslag om permanent etablering. En større bygningsmessig opprustning er da nødvendig.

I all hovedsak er satsingen i Klimahuset i dag rettet mot befolkningen generelt og mindre mot næringsliv. Dette er foreløpig hensiktsmessig fokus for arbeidet. Det arbeides parallelt med å finne et egnet lokale for samlokalisering av kontorene til Miljøfyrtårn, FEE Norway og miljøorganisasjoner som Grønn hverdag og Naturvernforbundet. Dette er tenkt som en mulig arena for satsing mot næringslivet. Som nevnt foran vurderes det for øyeblikket ikke som aktuelt med samlokalisering av disse i Klimahuset.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet er enig i at Klimahuset videreføres foreløpig i en periode på 3 – 5 år.

Ragnar Evensen
Teknisk direktør

Øystein Holvik
Miljøvernsjef

Trykte vedlegg: Årsrapport fra Klimahuset 2009

Dato: 11.5.2010
Saksnr.: 200901535-5
Arkivkode E: N01
Saksbehandler: Øystein Holvik

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
26.05.2010

Disponering av 3 mill kr bevilget til bussatsing i Kristiansand

I budsjettet for 2009 ble det bevilget 3 mill kr til gratis buss på Vågsbygdveien.

Agder kollektivtrafikk AS (AKT) foreslo i brev datert 27.3.2009 (utrykt vedlegg) å gjennomføre dette i form av forsøk med busskort med gratis reiseperiode i Vågsbygd.

Formannskapet vedtok 19.8.2009 å nedsette en gruppe bestående av miljøvernssjefen, 2 politikere (Jørgen Kristiansen, Krf og Julie Nilsen, Sp) og representanter for AKT for å planlegge gjennomføringen av forsøket.

Det ble planlagt et forsøk slik AKT foreslo. Men politikerne i arbeidsgruppen frarådet å gjennomføre forsøket på denne måten. Formannskapet ble orientert om dette. Formannskapet ba om at bevilgningen ble overført til 2010, og at teknisk direktør kom tilbake til formannskapet med nytt forslag til bruk av midlene som ikke innebar forsøk med gratis buss. Forbruket i prosjektet i 2009 var ubetydelig. 2,994 mill kr er satt på disposisjonsfond med tanke på disponering i 2010.

AKT har i brev av 23.4.2010 fremmet nytt forslag til bruk av midlene, se trykt vedlegg. Forslaget er utarbeidet i samsvar med signaler fra styret i AKT 20.4.2010.

AKT foreslår å gjennomføres en takstkampanje i forbindelse med endring av bomtakstene:

- Husstandsdistribusjon av informasjonsmateriell
- Informasjonsmateriell vil inneholde mulighet til å få et gratis busskort (normalpris kr 50), som kan benyttes som 30 – dagerskort, flexikort osv.
- Markedskampanje i media
- Styrking av kapasiteten i rushtiden for å få plass til flere passasjerer
- Prisen på 30 – dages kort i Kristiansandsområdet reduseres fra 720 kr til 490 kr i en tidsperioden på 1 – 2 måneder

AKT mener at vi pga bompengeøkningen har en god mulighet til å få flere til å reise kollektivt, og ønsker med kampanjen å få flere faste reisende i kollektivtrafikken. AKT ber om en rask avklaring for å kunne iverksette tiltakene fra august 2010.

AKT har også vurdert mulige tilbudsforbedringer:

- a. Øke frekvensen på rute 19 Suldalen – Kvadraturen – Lund – UiA fra 1 til 2 ganger i timen
- b. Direkte busstilbud fra Vågsbygd via Baneheitunnelen til Sørlandsparken, med korrespondanse til og fra Korsvik på Rona
- c. Ekspressbusser fra ytre deler av Vågsbygd til Kvadraturen
- d. Økt tilbud mellom Sørlandsparken og Kvadraturen

AKT vurderer også dette som viktige tiltak. Men disse tiltakene kan ikke gjennomføres uten at en er sikret en mer langsiktig finansiering. Disse tiltakene kan derfor ikke gjennomføres med et engangstilskudd som finansiering.

Teknisk direktør er enig i AKT's anbefaling. En kampanje som foreslått av AKT tidlig på høsten vil trolig bli godt mottatt av publikum, og gi god og varig effekt.

Forslag til vedtak:

1. Formannskapet gir sin tilslutning til at 2,994 mill kr opprinnelig bevilget til gratis buss i 2009 disponeres til takstkampanje høsten 2010 som foreslått i brev fra AKT datert 23.4.2010.

Ragnar Evensen

Øystein Holvik

Trykte vedlegg: Brev fra AKT datert 23.4.2010

Utrykte vedlegg: Brev fra AKT datert 27.3.2009

Dato: 12.05.10
Saksnr.: 201000376-14
Arkivkode E: U63 &18
Saksbehandler: Kim Henrik Gronert

Saksgang
Formannskapet

Møtedato
26.05.2010

Enok Nilsen AS - Søknad om skjenkebevilling

Sammendrag:

Enok Nilsen AS søkte om skjenkebevilling til Enok Nilsen Restaurant den 05.01.10. Søknaden ble begrunnet i et "eierskifte" og Enok Nilsen AS hevdet å ha disposisjonsrett til det aktuelle lokale, grunnet utløp av leieavtale med tidligere leier Enok Nilsen Restaurant AS.

Det foreligger i dag en skjenkebevilling gitt til Enok Nilsen Restaurant AS som utløper 30.06.12.

I brev fra Advokat Liv Langseth datert 23.03.10, gjøres kommunen oppmerksom på at nåværende bevillingshaver, Enok Nilsen Restaurant AS, bestrider at leieavtalen skal ha utløpet og at søksmål vedr. dette ble fremmet den 15.12.09.

Kommunen har i etterkant av dette brevet oppfordret både nåværende bevillingshaver, Enok Nilsen Restaurant AS og den nye søkeren, Enok Nilsen AS om å avklare hvem som i realiteten har tilgang på lokalene i dag. Begge hevder å ha tilgang.

Ut fra det faktum kommunen er presentert (direkte motstridende oppfatninger), kan bevillingen til Enok Nilsen Restaurantdrift AS neppe anses bortfalt. Det må antas at bevillingsmyndigheten i disse tilfelle må ha klare holdepunkter for å anse en bevilling som bortfalt.

Rådmannen foreslår at vedtaket opprettholdes og at klagen sendes til fylkesmannen.

Forslag til vedtak:

1. Klagen tas ikke til følge

Tor Sommerseth
Rådmann

Kristin Tofte Andresen
Organisasjonsdirektør

Trykte vedlegg:

1. Vedtak 29.04.10 om å avslå søknaden
2. Klage fra Fossner advokatfirma datert 30.04.10
3. Kommentarer fra advokat Liv Langseth 07.05.10

Bakgrunn for saken :

Enok Nilsen AS søkte om skjenkebevilling til Enok Nilsen Restaurant den 05.01.10. Søknaden ble begrunnet med at det hadde skjedd et "eierskifte". Det ble vist til at leieavtalen som Enok Nilsen Restaurantdrift AS, v/Lars Ove Tesdal har hatt siden år 2000 gikk ut den 01.04.10. I søknaden ble det ikke opplyst at det forelå en tvist om tilgangen til skjenkeområdet.

Kristiansand kommune som bevillingsmyndighet har tidligere ved vedtak av 06.06.08, innvilget skjenkebevilling for det omsøkte lokalet til Enok Nilsen Restaurantdrift AS. Bevillingen løper frem til og med 30.06.12.

Enok Nilsen Restaurant AS henvendte seg gjennom sin advokat Liv Langseth til kommunen i brev datert 23.03.10 og ba om at søknaden om skjenkebevilling fra Enok Nilsen AS ikke ble innvilget. Som begrunnelse for dette ble oppgitt tvisten om retten til å disponere de aktuelle lokalene.

Kommunen har gjennom brev av 13.04.10 svart Enok Nilsen AS at det ikke kan innvilges flere skjenkebevillinger til samme området og bedt om en dokumentasjon på tilgang til området, samt kommentarer til bevillingshavers /leietakers brev.

Enok Nilsen AS har ved gjennom sin advokat Fossner besvart kommunens brev den 15.04.10. De erkjenner at det er en tvist om tilgangen til skjenkeområdet, men påberoper seg at det frem til en rettskraftig dom foreligger er det de som har tilgang til området. I senere brev til kommunen datert 11.05.10 gjentar advokat Fossner at leieforholdet er opphørt og at tidligere leietaker ikke har tilgang til arealet.

På direkte forespørsel i samtale med saksbehandler i kommunen uttaler advokat Langseth at man har tilgang til lokalene (hvor det i følge advokaten i dag er lagret utstyr til driften) Advokaten bekrefter videre på direkte forespørsel at man både har nøkler og betaler grunnleien for lokalene. Oppstart for drift i 2010 er i følge advokaten planlagt og aktuelle ansettelses er foretatt.

Av alkoholloven § 4-2, 4 ledd følger det at dersom bevillingshaver mister tilgangen til lokalene, må bevillingen anses bortfalt. Ut fra det faktum kommunen er presentert (direkte motstridende oppfatninger), kan bevillingen til Enok Nilsen Restaurantdrift AS neppe anses bortfalt. Det må antas at bevillingsmyndigheten i disse tilfelle må ha klare holdepunkter for å anse en bevilling som bortfalt. Det faktum at det er en tvist om forståelsen av leieavtalen kan derfor isolert sett ikke være nok til å anse bevillingen som bortfalt.

Partene har etter det vi er kjent med vært i retten den 04 og 06.05.10, og dom fra Kristiansand tingrett kan ventes i løpet av mai måned.

Konklusjon:

Søknaden fra Enok Nilsen AS må betraktes om søknad om ny bevilling. Det følger av RT-1995- s.781 at en ikke har rettskrav på å få innvilget slik søknad selv om det tidligere har vært skjenket på samme område for en annen bevillingshaver.

Det må være riktig at den som ber om en endring som medfører at de får innvilget en skjenkebevilling med det resultat at en annens skjenkebevilling bortfaller må føre tilstrekkelig bevis for at de faktiske forhold er endret.

Dato: 06.05.10
Saksnr.: 200908302-3
Arkivkode E: 204
Saksbehandler: Anita Nilsen

Saksgang

Kommunalutvalget
Formannskapet
Bystyret

Møtedato

18.05.2010
26.05.2010
16.06.2010

Søknad om fritak for eiendomsskatt

Sammendrag:

Det er kommet inn 4 søknader om fritak for eiendomsskatt. Det søkes om fritak for eiendomsskatt på følgende eiendommer:

Frivillighetens hus, Solbergveien 14, gnr. 150, bnr. 1263, skattetakst 7.700.000.
Vågsbygd Seilforening, Andøyveien 178, gnr. 9, bnr. 430, skattetakst 1.320.000.
Solkollen barnehage, Breimyrveien 100, gnr. 151, bnr. 2718, skattetakst 8.800.000.
Vatne Velforening, Kystveien 980, gnr. 72, bnr. 4, skattetakst 44.000.

Lovens vilkår for å fritta overnevnte eiendommer for eiendomsskatt skulle være til stede – og det vil være i samsvar med bystyrets tidligere praksis.

Forslag til vedtak:

1. Solbergveien 14, gnr. 150, bnr. 1263, Andøyveien 178, gnr. 9, bnr. 430, Breimyrveien 100, gnr. 151, bnr. 2718 og Kystveien 980, gnr. 72, bnr. 4 fritas inntil videre for eiendomsskatt. Fritaket gjelder fra søketidspunkt.

Tor Sommerseth
Rådmann

Terje Fjellvang
Økonomidirektør

Trykte vedlegg:

Utrykte vedlegg: 4 søknader om fritak for eiendomsskatt

SØKNAD OM FRITAK FOR EIENDOMSSKATT

Bakgrunn for saken :

Det er kommet inn 4 søknader om fritak for eiendomsskatt.

Stiftelsen Frivillighetens Hus Kristiansand søker om fritak for eiendomsskatt for eiendom Solbergveien 14. Stiftelsen er opprettet av Mental Helse Kristiansand, Mental Helse Vest-Agder, ROM Agder, LPP Vest-Agder, Rovernes Beredskapsstyrke. Kristiansand og omegn Revmatikerforening, Norsk Revmatikerforbund, Vest-Agder fylkeslag, Norges Handicapforbund Agder, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Kristiansand, LHL Kristiansand, Kristiansand Røde Kors og Landsforbundet Mot Stoff Kristiansand. Disse organisasjonene har gått inn med ett gavebrev slik at grunnkapitalen/etableringskostnaden kunne dekkes inn. Stiftelsens formål er å erverve og forvalte Solbergveien 14 som skal leies ut til frivillige organisasjoner. Formålet skal ikke gi stiftelsen økonomisk vinning.

Vågsbygd Seilforening søker om fritak for eiendomsskatt for foreningens lokaler i Andøyveien 178. Vågsbygd Seilforening er en ideell organisasjon til allmennnyttig formål for byens innbyggere som har seiling som interesseområde. Seilforeningen finansieres på non profit basis hvor inntektene kommer fra medlemskontingent, arrangementer og utleie av foreningens klubbhus.

Solkollen barnehage søker om fritak for eiendomsskatt for nytt barnehagebygg i Breimyrveien 100. I august 2008 tok Solkollen barnehage i bruk nytt barnehagebygg i tillegg til eksisterende bygg i Breimyrveien 100. Det har vært fritak på eldre barnehagebygg. Takst på nybygg ble foretatt i 2009 med virkning fra 01.01.10. Det søkes fritak for hele virksomheten fra 01.01.2010 da de var i den tro at fritaket ble videreført til nytt barnehagebygg.

Vatne Velforening søker om fritak for eiendomsskatt for lokalet de eier i Kystveien 980. Lokalene blir benyttet til styremøter, juletreff, basar, kulturkveld og lignende.

Anita Nilsen
Regnskapstjenesten

6 mai 2010